143·4·

10.

CAROLI DRELINCURTII,

REGIS CONSILIARII
ET MEDICI ORDINARII,
NEC-NON
Apud Celſiſſ: Principem de TURENNA CASTRENSIS
ἈΡΧΙΑ΄ΤΡΟΥ,
DE

PARTU OCTIMESTRI VIVACI DIATRIBA.

Editio Quinta.

LUGD. BATAV.

Apud FELICEM LOPEZ, cIↄ Iↄ xcIII.

Οἴησις γὰρ, μάλιστα ἐν ἰητρικῇ, αἰτίην μὲν τοῖσι κεχρημένοισι,

ὄλεθρον δὲ τοῖσι χρεωμένοισιν ἐπιφέρει. Ἱπποκράτης

περὶ Εὐσχημοσ:

NOBILISSIMO,
EXCELLENTISSIMOQUE VIRO, D. D.

CONRADO DE BEUNINGH,

Civitatis Amſtelædamenſis SENATORI,
Ac olim ad
Sereniſſimos Daniæ & Sueciæ Reges,
NUNC VERO
Ad Chriſtianiſſ: Galliarum & Navarræ Regem,
ILLUSTRISS. ET POTENTISS. D. D.
FOEDERATI BELGII ORDINUM,
LEGATO EXTRAORDINARIO.

GALENUM latuit, qua commendatione, Pergameni Pontifices, gladiatorum curam, ipſi nondum emerito, commiſerint: ita me fugit, VIR EXCELLENTISSIME,

Digitized by Google

cui mortalium, acceptum referam, Profeſſoris Medici honorem, quo me, *de meritiſſima toto terrarum Orbe Veſtra Rep: nihil meritum*, Nobiliſſimi & Spectatiſſimi Viri, D. D. inclytæ Univerſitatis Veſtræ Curatores atque Coſſ: affecerunt. Cùm autem, id Muneris, mihi per *Tuam Excellentiam*, demandari, nunciatum fuerit, gratias Tibi à me agendas eſſe, officium dictitat. En igitur, *Tuæ* non modò *Excellentiæ*, ſed & ipſis Poſteris, grati ac memoris animi mei ſymbolum conſigno. Hanc etenim, exiguam licèt, quam Tibi nuncupo Diatribam, vivacem fore prævideo, ſi Tibi, Viro emunctiſſimæ naris, & æquiſſimo rerum æſtimatori, tam grata ſit, ut eam, in Tuam clientelam recipere digneris. Tu ſiquidem, cujus fama immortalitati conſecrata eſt, vel hoc opuſculum ævo donabis æterno. Quî nempe, quandiu Sol & orietur & occidet, tam multa

quæ

quæ præclarè geſſiſti eſſent intermoritura? Norunt omnes, non ſolùm quàm animoſè & fortiter, ſed etiam quàm conſideratè & ſapienter, res Daniæ labantes & penè collapſas, ſuſtinueris Unus, erexeríſque. Sed cur jam pridem acta memorem? An non noviſsimè, totius Europæ motus ferrum & ignem ubique minitantes, prudentiſſimis conſiliis, & mentis acutieac dexteritate repreſſiſti atque pacaſti? Eóque beneficio, non modò Gentem Tuam, *belli ſtudiis aſperrimam licèt, nec uſpiam terra marique, bella detrectantem*, ſed & omnes Europæos, arctè Tibi æternùm devinxiſti. Macte Tua Virtute, VIR EXCELLENTISSIME, qua ubivis gentium PACIFICATOR audis acceptiſſimus; hoc enim gratiſſimo nomine; præclara Tua fama, *ſuper Garamantas & Indos*, volitat per ora virûm, hócque dulciſſimo perinde & glorioſiſſimo cognomine, Te

omnes populi, *in quem ſua ſalus nuper inclinata recumbebat*, amant, ſuſpiciunt, venerantur.

Faxit ipſe *Pacis Deus*, ut hoc potiſſimùm ſtemmate Illuſtris, ſerus eas ad aſtra! Vale, VIR EXCELLENTISSIME, & hanc Tuam celebritatem, exiſtimationémque, jam ad cumulum provectam, talem & tantam conſervato, qualem & quantam nactus es. Id unum, ut optatò adveniat, ex toto pectore præoptat

TUÆ EXCELLENTIÆ,

Obſequentiſſimus
CAROLUS DRELINCURTIUS,
Regis Conſiliarius & Medicus, nec-non apud Celſiſſ. Princ. de Turennâ Caſtrenſis Archiatros.

Dabam Lutetiæ Pariſiorum, ſeptimo Idus Septembres. M. DC. LXVIII.

BIBLIO-

BIBLIOPOLA LUGDUNENSIS,

Cùm primam hujus Diatribæ Editionem adornaret, Benevolis Philiatris.

ANTICIPATAS ſemel, altiúſque inhærentes Opiniones ex hominum animis revellere, negotium eſt molis ut plurimùm ſummè operoſæ, præſertim ſi Auctores, unde primulùm profectæ atque hauſtæ videntur; *ἀξιόπιστοι, ἰσόθεοι*, omni denique exceptione majores habeantur. Quod quidem ipſum, tum in aliis permultis intricatioribus Phyſiologiæ quæſtionibus, tum in hac ipſa de natis Octimeſtribus facilè deprehenditur, quibus cùm graviſſimi antiquæ Medicinæ Principes, Hippocrates atque Galenus, Vitalitatem alicubi adjudicaſſe credantur, apud poſteriorum pleroſque rem omnino ſic habere, pro confeſſo eſt, adeò ut *περὶ τοῦ ὅτι* tantillum titubare, penè piaculum audiat. Paucis tamen cordatioribus, quos benignior Jupiter in deliciis habet, longè aliter viſum, qui non modò problematicè in fœtuum Octimeſtrium Vitaſitatem inquirere; ſed etiam eandem adverſus tot hoſtium oppoſitas copias propugnare non dubitarunt: Qualis imprimis, ineunte noſtro hoc ſeculo, Federicus Bonaventura, Medicus Urbinas, qui cauſam hanc tam fuſè peregit, ut faſtidium ferè lectoribus incutiat. Cùm verò ab ignei ingenii Viro, Domino CAROLO DRELINCURTIO, Medico Regis Chriſtianiſſimi, materiam iſtam, exigua admodum Diatriba, cæterùm abundè nervoſa, nec inamœna comprehenſam, ac in examen denuò vocatam audiviſſemus, paulóque pòſt ejus copiam nacti eſſemus, lucè publica protinus donandam cenſuimus, rati hoc ipſo facinore gratiam à Vobis omnibus *χαριεστάτοις φιλιάτροις*, quorum commodis indulgere adeò volupe eſt ut nihil ſuprà, inituros eſſe nos minimè vulgariam. Bellè valete ac favete. A°. 1663.

IN COMMENDATIONEM Hujus Opellæ, *TROCHAICI.*

RARA *proles Octimeſtris, quam nefaſtam plurimi*
Veritati non litantes, atque vitæ inhoſpitam

Pu-

Publicare non verentur, ſeu Vetuſti, ſeu Novi:
Cur tibi non gratulemur, huncce nactæ vindicem
Strenuum, ſummóque zelo percitum orthodoxiæ,
Qui DRELINCURTI celebri notus eſt cognomine;
Pauculis hic namque totam rem peregit paginis,
Quam medens Urbini alumnus, ſcæva cui nomen bona
Indidit vix expedivit turgido volumine.
Ergo proles Octimeſtris, macte tali vindice,
Qui tuam Vitalitatem luculenter aſtruit,
Naxiis non tantùm in oris, aut plaga Nilotide,
Quod priùs fecêre quidam Literati nobiles;
Immò ubique, tum ſolum quà panditur, tum quà ſalum.

CAROLUS SPONIUS, Doctor Medicus Monſpelienſis, & Colleg. Medic. Lugdunenſ. Aggregatus.

AD D. D. C. DRELINCURTIUM, MEDICUM REGIUM.

HACTENUS *ægrotis* DRELINCURTUM *eſſe ſaluti,*
Duxi unis; at dos eſt ſuper una viro.
En revocat, letho quos ignorantia tradit:
Quin, facit & vegetos. Hercule, dius homo eſt.

JACOBUS LESCOT, J.V.D.

IDEM EIDEM.

Εἴπατ', ἀκεστορίης ἀμαθεῖς, ὦ, τέκν' ὀλέκοντες·
Ῥύσασθ' ἐκ νούσων, ἆρα δύνασθε γονεῖς;
Σκαιῶς ἀρξάμενοι τέχνης, καὶ λήγετε σκαιῶς·
Ἄνδρ' οὐ μιμεῖσθ' ὃς δόγματα ταῦτ' ἔγραφεν·
Ἔστ' ἰητρῶν, Δρηλινκούρτιος ἄξιος ἀντὶ
Πλείστων· οἶδε ῥύειν τέκνα τε καὶ τοκέας.

Lutetiæ Pariſiorum, Kal. Aprilibus. 1663.

Au-

AUCTORIS

PRÆFATIO.

Morti norunt addictos *Octimeſtres* eſſe, qui Hippocratis *funeſta* de ipſis legere * Decreta, τῶν Ὀκταμήνων, δηλονότι, ἀδύνατον οὐδὲν περιγίνεσθαι, *Octimeſtrium ſcilicet, fieri nequit conſervetur ut ullus*; & rurſum, ac præciſè magis † παιδίον Ὀκτάμηνον οὐδὲν βιοῖ πώποτε, *Fœtus Octimeſtris nunquam ſuperſtes eſt*.

In tanti profectò Magiſtri verba jurarunt Medici non ſolùm, ſed & Rhetores, atque Philoſophi, ac etiam Jure-Conſulti, *Sabinus* v. g. *Tullius*, *Philo Judæus*, *Agellius*, *Aphrodiſeus*, *Cenſorinus*, *Avicennas*, *Albertus Magnus*, *Conciliator*, *Gentilis atque Baldus*. Noviſſimo præterea ſeculo *Fracaſtorius*, *Capivaccius*, *Valleſius*, *Tiraquellus*, *Mercurialis*, *Mercatus*, *Gorræus* atque *Laurentius*. Tantis enim Viris illis, *Octimeſtres* Dîs nati ſunt iratîs, genióque ſiniſtrô, ac ita *nati*, quaſi *non nati*, & reapſe ἄγονοι.

B Cùm

* Libris περὶ Ὀκταμ: καὶ Ἑπταμ:

† Lib: περὶ Ἀρχῶν.

Cùm itaque nuperi *Partus Octimeſtris* celeberrimi ac vivaciſſimi cauſâ, *Octimeſtres alios in omnes*, eodem Hippocrateo ductu, litem capitis intuliſſent Α᾽ρχίατροι, litem ipſe judicandam digeſſi. Quò plus autem litigioſum illud excuſſi thema, & *Hipp:* conſiliô * vulgarem illam de *Octimeſtrium* calamitate doctrinam *ad veritatis repurgavi lucem*, eò firmior (*meos adverſus* Α᾽ρχιάτρους) *Octimeſtrium* ſteti Patronus.

Hôc igitur eluceat Patrocinio meo iniquiſſimum eſſe inſontes, & *quidem indicta cauſa*, capite damnaſſe. Iſtud namque Judicium capitale, uti capitalem prodit injuſtitiam, ita capitalem & inſcitiam arguit, quâ capitalior datur nulla.

Hac inſuper Mea conſtet Tutela funeſtam *Apollineo de Tripode* vaticinationem, minùs exitii portendere, quàm peremptoria, *rigido de Tribunali*, dicta ſententia. *Et en éfet, & ſelon nôtre Proverbe, il vaut mieus être condanné des Médecins, que des Juges.*

* Lib: περὶ τῆς Εὐσχημοσύνης, ubi Medicis auctor eſt, *ut ſuam doctrinam demonſtrationibus ſtabiliant, atque ſic illam omnem ab ignorantiæ tenebris vindicent.*

F I N I S.

Opinionum Commenta delet dies: Naturæ judicia confirmat.

Cic. 2. de Nat: Deor.

QUÆ-

QUÆSTIO PHYSIOLOGICA,

An Partus Octimeſtris vitalis?

PARS PRIMA.

Quâ vitalitas Partûs Octimeſtris auctoritate probatur, experientiâ ſtabilitur, & ratione evincitur.

APPOSITÈ Divus Ambroſius, *Omnes animantes præſcripta habent partûs tempora, homo ſolus indiſcreta atque confuſa.* Haud minùs facundè, lepidéque, ſuis in monimentis, id ipſum Plinius exaravit: *Cæteris,* inquit, *animantibus, ſtatum & pariendi & partus gerendi tempus eſt, homo toto anno & incerto gignitur ſpatio.* Ambobus teſtis locupletior * alter, ἀνωμάλους τοὺς τῆς κυήσεως χρόνους, *varia & incerta partûs tempora* unico tribuit homini, τοῖς μὲν ἄλλοις, εἷς ἐστιν ὁ χρόνος, τοῖς δὲ ἀνθρώποις πλείους. *Brutis etenim animantibus unicum eſt pariendi tempus, homini verò multiplex ineſt.* Hoc ipſum ſolidiùs ſtabilivit † aſſerens, τὰ ἄλλα ζῶα μοναχῶς ποιεῖσθαι τὴν τοῦ τόκου τελείωσιν. εἷς γὰρ ὥρισται τοῦ τόκου χρόνος πᾶσιν, ἀνθρώπῳ δὲ πολλοὶ μόνῳ τῶν ζώων. *Animalia reliqua fœtus ſuos perficiendi tempus unicum habêre; quòd ipſis unicus ſtatuatur pariendi terminus; homini verò, inter animalia ſoli, varii ſunt & complementi & partus limites.* Idem demum paſſim inculcat, ſed decretoriè magis, ubi hominem ſancit * μόνον τῶν ζώων πολλοὺς ἔχειν χρόνους τῆς γενέσεως, τοῖς δὲ ἄλλοις ἕνα τὸν χρόνον τῆς τελειώσεως γίγνεσθαι. *Solum ex animalibus varios atque varios ſortiri ſuæ generationis ſoles; aliis*

Tempora partûs eſſe vaga, nec ab iis excludi menſem octavum, quinimo à Priſcis nominatim deſignari.

* *Ariſtot. 4. de gen. anim. cap. 4.* † *Lib. 7. hiſt. Animal. cap. 4.* * *Problemat. 10.*

verò unicum ſuæ perfectionis eſſe finem. Ita etiam ſagaciſſimè docet Hippocrates humanæ fabricæ divum opus Solibus variare. οὐκ ἐν ἴσῳ χρόνῳ πάντα διακοσμέεσθαι, ἀλλὰ τὰ μὲν θᾶσσον, τὰ δὲ βραδύτερον, ὅκως ἂν καὶ τὸ πυρὸς ἕκαστα τύχῃ καὶ τῆς τροφῆς. *Eandem inter temporis intercapedinem partes delineari nequaquam; ſed alias quidem citiùs, aliàs verò ſeriùs, prout hæ, vel illæ ſuum & ignem & alimentum variè atque variè nanciſcuntur.* At partibus illis ſole vario diſpoſitis ac ordinatis, variabit & partus, ex proportione mira trium inter ſe mutationum inſignium, quas fœtus ſubit in utero. Tempus quippe *motionis*, ut duplò *figurationis* tempus æquat; ſic terminus *partus*, triplò ſuperat terminum *motus*. Quæ ſententia ad Arabas & ad nos uſque tranavit; ſi igitur figurationis periodus eſt minimè una, quidni & multivagus motionis & parituræ curſus? Qui diebus triginta figurabitur, in ſexaginta movebitur, & centeſimo octogeſimo vitalis prodibit. Qui in quadraginta effingetur, in octoginta trepidabit, & intra ducentos quadraginta vitæ compos orietur, Octimeſtrìs nomine inſigniendus. Hippocraticos namque menſes triginta dies explêre, liquidò conſtat: At octies triginta numerum complent ducentorum quadraginta dierum, ſeu octo menſium ſolarium integrè ferè exactorum, juxta quos partitudinis putanda ratio, ἄνθρωπος γὰρ καὶ ἥλιος ἄνθρωπον γεννᾷ, *Sol & homo generant hominem.* Octimeſtres igitur vitâ beandi, ſupinúſque eorum error redarguendus, qui balantum ritû, [*quarum ruente præceps unâ, cæteræ ruunt,*] iverunt quà itur, non quà eundum, tritámque credulitatis & fallaciæ plenam de Octimeſtrium infortunio ſemitam calcarunt. Ii quippe Medicorum, quos primùm legêre, ſententiâ deluſi, mentem præconceptam pugnaciter tutari, & ei procaciter patrocinari malunt, quàm omni pervicaciâ depoſitâ, quæ conſtanter eveniunt expendere. Sed doctrinam illi ſuam, *adulterinam licèt*, ſinû foveant: dignèmur nos rem minimè præjudicatam excutere, & ad unius veritatis leges exigere. Nihil moremur aliter opinantium turbam, ſanabimur enim, ac à veteri falſi dogmatis fermento repurgabimur, ſi ſeparemur à cœtu, ſelectóſque bellipotentes, qui Nobis inimicos gerere vultus, *ficta ſpecie*, cernuntur, partes in

no-

Fœtus formationem, motum & partum, geometricâ quâdam æquabilitate ſeſe conſequi, ex *Hippoc. Epid. 6. ſect. 8. Aphoriſ. 8. & Epid. 2. ſect. 3.* Fœtus 240. dierum, eſſe vitales, eoſdémque juxta Hippocratis computum, plenè & præciſè *Octimeſtres* eſſe, quia menſes ſolares ſunt computandi. *Ex libello* περὶ ἀρχῶν. Ut alienâ fide non ſalvamur, ſic nec alienà, præſertim ubi erronea eſt, ſapimus. Veritatem proſequi, ingenui eſt animi, poſt habitis auctoribus, *licet graviſſimis*, ab eâ deflectentibus.

noſtras vi nulla pelliciamus. Non autem auctoritas ſola, *quæ per ſe ignava eſt ac iners, prorſúſque manca*, ſed & graviſſima rationum momenta, atque conſtans firmatáque ſummorum Atlantum experientia, pro Nobis militabunt; ſícque trinis hiſce triplicis æris ſcutîs obtecti, adverſus tela in Nos ab adverſariis contorquenda, invictiſſimi ſtabimus. Ita mihi, ubiubi amica veritas, ut nullus amicior unquam, volentem, alienas ad partes aut trahat, aut alliciat. Eam ubivis tueri ut glorioſum, ſic inprimis utile: pro eâ igitur, *ceu pro aris & focis*, dimicare eſt, prout Philoſophum decet, alienigenis offuciis minimè prævaricantem. Eo olim pacto, in pleriſque Hygeæ momentis, adverſus Hippocratem Galenus; adverſus Platonem Præceptorem, univerſúmque veteratoriè philoſophantium cœtum Ariſtoteles, & adverſus Medicos Cnidios ipſemet Hippocrates, iiſdem Nobiſcum armis pro veritatê tutandâ feliciter cônflixerunt. Sed eheu! quantæ molis erit, *multis hinc retroactis ſeculis*, de Octimeſtrium nece anticipatam opinionem de tot & tantis pectoribus revellere. Adeò hæc ſupinitas animos ſopivit, ut plerique omnes huic cauſæ indormierint ſecuri, non caventes, fœdiſſimam hanc eſſe Medicinæ labem aſperſam, ínque dies ſingulos latiùs ſerpentem, nullô nunc ſmecticô eluendam, διὰ γὰρ τὴν ὑπόληψιν, κἂν σωθῇ τι ὀκτάμηνον, νομίζουσιν οὐκ ὀκτάμηνον εἶναι τὸ γεγενημένον, ἀλλὰ λαθεῖν ἑαυτὰς, αἱ γυναῖκες συλλαβούσας πρότερον, *& anticipata mentis illius ergò, ſi quis ſalvus ſit Octimeſtris, Octimeſtrem illum nequaquam reputant; ſed conceptionis tempus praceſſiße latenter, ac ipſis latuiſſe Matribus* *. Si autem de tanta judicii anticipatione conqueſtus eſt Philoſophus, quid nunc Literarum ſortem non deflebimus? Nam unà cum ſeculis ætatéque hominum, iſthæc opinio uſque adeò inveteravit, ut qui eam ex animis revellere ſtudet, is, *ceu veſanus*, Anticyram relegetur. Sed haud inconſulti procelloſo huic pelago Noſmet commiſimus: en actuariam navem noſtram ſcientes & experti regunt Argonautæ. Auſcultent & perpendant, *fidem Nobis abrogantes*, ſagacis Stagiritæ placita, quibus definitè, diſtinctéque deſignat, καὶ ἑπτάμηνα καὶ δεκάμηνα γίνεσθαι, καὶ κατὰ τοὺς μεταξὺ χρόνους, hoc eſt, *naſci ſeptimò non ſolùm & decimô, ſed & octavô & nonô menſibus*. At ne quis ſcrupuloſus vitilitigator autumet ſeſe Noſtrô commentô ludificari, ad ſequelam orationis ſedulus attendat, καὶ γὰρ, addit Philoſophus, τὰ ὀκτάμηνα ζῇ μὲν

Quàm operoſum ſit, rem præjudicatam revocare.

Auctoritates aliæ, Octimeſtribus faventes.

* *Ariſt. hiſt. Anim. 7. cap. 4.*

μὲν, ἧττον δέ. Hoc ipſum tanti naturæ rimatoris verbis & aliis ſuffulciam, καὶ ἑπτάμηνα καὶ ὀκτάμηνα καὶ ἐννεάμηνα γίνονται καὶ δεκάμηνα τὰ πλεῖστον. *Fœtus naſcuntur & 7°. & 8°. & 9°. & ut plurimùm decimo menſe.* Subdam & expreſſiora Edicta, quibus *Octimeſtres* vitæ compotes ſancivit, τὰ δὲ ὀκτάμηνα περὶ μὲν Αἴγυπτον καὶ ἐν ἐνίοις τόποις ὅπου εὐέκφοροι αἱ γυναῖκες καὶ φέρουσί τε πολλὰ ῥᾳδίως καὶ τίκτουσι, καὶ γεννώμενα δύναται ζῆν κἂν τερατώδη φύηται, *qui autem menſe naſcuntur Octavô, vivere, ac adoleſcere in terrâ Ægyptô poſſunt, & quibuſdam aliis in locis, ubi mulieres fertiliores ſunt, multóſque ſimul facilè ferunt, & pariunt, etiamſi monſtroſi ſint.* Ubi notes velim, de mente Philoſophi Octimeſtres vitâ donandos eſſe ubivis gentium, ſi ſub conditionibus & cauſis, quæ eoſdem in terra Ægypto vitales reddunt, nati ſint. At noſtris in tractibus, *cœli benignitate latis*, quotquot eæ ſint conditiones & cauſæ, vigent eæ omnes: vigebunt igitur & Octimeſtres. Major patet his verbis, καὶ ἐν ἐνίοις τόποις, quibus docemur; anguſtis Ægypti limitibus Octimeſtrium vitam non circumſcribi, quaſi inibi locorum, *prærogativa nulli cedenda*, illis eſſet unicè vita conceſſa. Ibi etenim vivunt in vim cauſarum mox prolatarum: at eædem valentiſſimæ ſunt noſtris in climatibus quorum temperatura fertilis parentúmque robur ac temperies proba, ſucculentúſque habitus vegetus, fœcundi energici principii ubertatem ſubminiſtrando, communi in vitalitatem niſu conſpirant. Cui præter hæc, in medio aut propatulo non eſt, Noſtrates mulieres εὐεκφόρους οὔσας, *ad exactos menſes uterum commodè perferre*, cùm multas cernere ſit, quæ nihil damnoſi in tota geſtione paſſæ, fœtus ſuos auſpicatò promant in lucem: αὐταὶ δὲ φέρουσί τε πολλὰ ῥᾳδίως καὶ τίκτουσι, κἂν τερατώδη, *plures negotiô nullô & geſtant & excludunt partû unicô, monſtrificè* quaſi, ſeu τερατωδῶς: mulier namque, nuſquam non μονοτοκεῖ, nec πολύγονος, ἀλλὰ μονοτόκος τὴν φύσιν ἐστί, *multipara, ſed unipara ſecundum naturam eſt. Octimeſtribus* autem vitæ uſuram ſpeciatim impertiri, ubivis terrarum oriantur præfatis conditionibus affecti fidem faciunt textui prolato annexa verba, quibus haud ſimpliciter dicit Philoſophus; ἐνταῦθα μὲν οὖν ζῆν τὰ ὀκτάμηνα, ſed ſubjungit καὶ ἐκτρέφεσθαι, quaſi hæc fatus eſſet: In iſtis plagis, *Octimeſtres* fœtus, vitales non duntaxat eduntur, ſed enutriuntur & adoleſcunt, ac, *quantùm ad menſem Octavum attinet*, vitales annos conſequuntur. Hinc legere eſt apud Plutarchum, *multos Octimeſtres evaſiſſe Viros*; πολλοὺς ὀκταμηνιαίους γεγενῆσθαι ἄνδρας; & apud Plinium, *tranſlatitium in Ægypto*

Non modò Ægyptios, ſed & alios Octimeſtres, vitales eſſe.

gypto eſſe & octavo gigni, atque *in Italia tales partus eſſe vitales*, *contra Priſcorum opiniones.* Si in Italia, quidni & in Galliis, omnique cœlo clementi, nec algido, nec æſtuoſo? Sic Orientales illæ *Dionyſiaca*, aut *Strongylina* mulieres, *Aſclepiade teſte*, fauſtos *Octimeſtres* enituntur. Nolim ego fidum illum & luculentum eventum fabuloſitate elevaſſe: munus aiunt Naxiis datum à matertera Bacchi, *nati octavo*, Lucina Junone ſcilicet, cui dicata Naxos.

Non defuêre plures alii penitioris Naturæ venerandi Myſtæ, qui, ævo ab omni, eidem veritati fecerint ſacra. Injurius es quippe Tuos in Majores, ſi Tecum reputas, unô illos orê, Mortem *Octimeſtribus* irrogaſſe. Comprobatur enim, Cæcilium, *vetuſtiſſimum Comœdiographum*, *humanarum rerum vel callentiſſimum*, haud inſulſè, inconſideratéque menſem octavum, *à Menandrô Comicô Poëtâ prateritum*, non prætermiſiſſe, ſed genitalem agnoviſſe: Nec eum temerè à multorum opinionibus deſciviſſe, Marcus Varro utì credamus facit; nam *menſe* nonnunquam *octavo* editum eſſe partum, ſcriptum reliquit. Ipſiſſimáque Gellii minùs vetuſta ætate, *quibuſdam duntaxat, non omnibus*, *Roma degentibus*, *abortio viſa eſt*, *menſis octavi intempeſtivitas*. Octimeſtris ergo, jam olim ἀμφήριστος, *ambiguus*, *litigioſus*, *ac in contentionê poſitus*, ancipitem Doctis litem intulit, ſed ſuis tutoribus acerrimis minimè caruit. Sic Cenſorinus Euriphontem Cnidium ponit in mediô *cauſam Octimeſtrium* contra Epicharmum acriter agentem. Plinius ipſe, *diſſidium conciliaturus*, inſtanter, pugnacitérque ſtat à partibus *Octimeſtrium*; ac ubi litem judicandam digeſſit, memoratiſſimô exemplô, litigantes judiciô abſolvit, Cæſoniam proferens, *Caii Principis conſortem tori*, quam Veſtilia genitrix *Octavo* proſperè enixa eſt. Ita famoſum ferunt Vincentium Pinellum, *eruditionis omnigena Virum*, unà cum Cornelia ſorore gemella, perruptis *Octavo* ſuis circundantibus aquis, ſub luminis oras feliciter prodiiſſe, eorum matre cum Latona de epitheto Διδυμοτόκος, meritò contendente. Noviſſimo pariter ævo, dum Urbini ingens ſuum de *Octimeſtribus* conderet *Bonaventura* volumen, tres *Octavo* natos ſuperſtites vidit. Pari inſtantia notarunt, Cardinalem Sfondratum, ambóſque filios ejus *Octimeſtres*, vitæ ſuæ ſtadia plenè emenſos eſſe. Graviſſimi quique haud ſubleſtæ fidei Scriptores innumera *Octimeſtria* exempla adamantino ſcalpro poſteris animis inſculpſere. Sed faſtidioſa forem prolixitate tædioſus, illis ſi undique corraſis

E veteribus, alios compluces, Octimeſtribus patrocinari.

Experientiâ rerum magiſtrâ, *Octimeſtres* eſſe vivaces.

mea

mea intumeret *Diatriba.* Experientia enim Nobis duce, & normæ vice, omniſve demonſtrationis initio, iſthæc è millenis pauca inconcuſſè ſtabilient ſecuram *Octimeſtres* vivere vitam. Immo, hac vitalitate beatos eoſdem, *ſuſceptam provinciam abundanter impleturi*, de mente Dictatoris ſummi mox pronuntiabimus confidenter, *frendeant licèt alii*, hunc ubi luculentum Auctorem, cùm Majores ſuos, tum coævos, de fœtuum excluſione in quadruplicem phalangem directos commonſtrantem adducemus. Priùs autem, *quò Sparta & completio, & ornatior ſit*, ex intimioribus Philoſophiæ penetralibus variantis humani partûs palmaris eruenda cauſa, adverſáque doctrinæ, *quam tuemur*, argumenta ventilanda, ut Galenicos demum, *coronidem impoſituri*, hac de lite ſciſcitemur Manes.

Quid nobis exequendum ſuperſit.

Abſtruſam variantis humani partûs cauſam, acri mentis obtutû indagandam eſſe.

Tempora humanæ partionis eſſe varia, ſuprà quidem è Priſcorum monumentis probavimus; ſed tantæ eorum varietatis genuinam cauſam haud rimati ſumus. Lubet nunc rem tentare; & multa cura, multáque cogitatione eruere; forſan enim perſcrutando comperiemus, & velut ex abditiſſimis latebris in lucem proferemus. Cur ergo brutarum animantium præfinita eſt regularíſque pariendi periodus, quæ nec decurtatur, *niſi morboſè, vel illatâ vi*, nec protollitur? At mulierum partus variant à principio intrinſeco, nec morbido nec violento. An dicemus, bruta periodicis, anniverſariíſque amorum incentivis & igniculis concitari & incendi, adeóque pactis legibus parere; hominem verò, nec præfinitò, nec annuatim, ſed indefinitè, totiúſque anni decurſu laſciviæ ſtimulatum œſtrô, diſſolutam & intempeſtivam Venerem exercere; illóque ſuo concubitu intempeſto & inopportuno naſcituræ ſibi prolis, *alioquin præſtitutas, ſtatáſque*, periodos accelerare, infantémque præmaturè evocare, ceu fructum ex arbore ante plenam, conſummatámque maturitatem decerperet?

An frequens & petulans coïtus, partum acceleret, vel moretur.

Verùm enim verò, uti fatemur fœtis brutarum animantium fœminis Venereos ignes extingui, ſolámque mulierem, *gravidatam licèt*, maris non modò patientem, ſed & ſæpiùs appetentem eſſe: ſic & inficiamur maritos eſſe plures adeò ſalaces, ut Venere nimis petulca, proli ſuæ officiant; negamus pariter, prægnantes omnes propudioſas & libidinoſas eſſe: adeóque petulans iſta Venus & procax, paucorum duntaxat, *non verò omnium*, partuum terminos interturbare potis erit; nam quoties Venus plùs non laſcivit, pleniorem alimoniam uterinas ad partes allicit & fœtum uberiùs nutrit, imò & recreat,

nedum

nedum ipſi officit. Sed demus, Venerem laſcivam, atque protervam partionis tempora permutare; an illico, ea perinde remorabitur atque accelerabit? Minimè gentium; nam ubi coïtu effræni & immodeſto ſummâ uterus dulcedine delinitur, partio exinde quidem antevertitur, ſed eam ideo retardari planè implicat. Quo enim pacto, *quæſierim*, partus ille, qui ſeptimo, vel octavo, vel nono menſe, carceris ſui fores perrupturus eſſet, jam ob virilem, in ſinum pudoris jactatam haſtam, ulteriori cuſtodia coërceretur, quaſi hoc intruſo veretro magis ac magis compelleretur atque compingeretur? Quin imò, mutone petulco ſuis de ſedibus dimovebitur, eripietúrque. Nimio ſiquidem partium genitalium titillatu, multáque ſeminis ſpiritibus turgidi effuſione, utero gravidato & conniventi vis infertur, blanda licèt ea ſit atque voluptuoſa; ſpiritus enim ſpermatici maximè ſunt igneæ naturæ conſortes, adeóque & petulci, ac impetum quoquoverſum facientes, ut per intimiores uteri receſſus liberè commeent atque remeent; proindéque uteri orificium internum, *arctè priùs conſtrictum*, recludunt, totámque molem uterinam agitant & quatiunt; ac conſequenter fœtum ipſi innatum, *ceu terræ plantam innutritam*, commovent & concutiunt, & à ſolo ſuo natali revellunt, eradicántque, ac in hominum lucem evocant. At taliter obtingens partio, omninò anticipata & violenta cenſenda, nec ullatenus naturalis reputanda: Vis enim fœtui illata eſt, licèt fœta ipſa mira voluptate fuerit affecta. Tanto autem damno quadantenus obviam ituri Arabum Medicorum Antiſtites, reſcriptis ſuis gravidam à coïtu ſummovebant. Sed quorſum tales ſanxere leges? nam ut matrimonium caſtum nec fræno, nec regula eget; ſic ubi petulans eſt libidinis intemperies & effrænata luxuria, nec patitur legem, nec habenas audit.

An *gravida, à coitu arcenda?*

Si mulieribus etenim, quæ Veneris calcitratu inſtigantur, impelluntúrque, præcipitur ut abſtinenter caſtéque cum maritis concubent, eæ Venereis aculeis compunctæ, & calcaribus quaſi ſtimulatæ, *ceu furiis agitatæ & compulſæ*, ardentiùs feruntur in vetitum, concitatiúſque in Venerem totæ ruunt. Sed rurſus, quorſum iſta ſanctio? nihil ſiquidem ad eas attinet, quæ mox à conceptu, aut viduæ fiunt, aut maritos habent, chronicam in ægritudinem delapſos, proindéque effœtos & invalidos, luctæque Venereæ prorſus impares. Iſthæc ergo ſinamus Turcis duntaxat mulieribus, quæ toto graviditatis decurſu,

Digitized by Google

à coïtu abſterrentur, nec ideo tamen, noſtratibus mulieribus [*quæ morem iſtum Turcicum, ceu nefaſtum diris devovent*] ſeriùs pariunt. Modicus enim coïtus, *ut notavimus*, nec *fœtui*, nec *fœtæ* ullum detrimentum affert; quin è diverſo, pleniùs illum alit & roborat; *hanc* verò mœrentem recreat, moroſámque demulcet.

An prægnantium gula, partûs tempora mutet?

An ergo varia dixeris humani partûs tempora, ob ingluviem & inſatiabilitatem mulierum? Sed, *amabò*, quota quæque eſt perinde omnivora ac omnivola, quæ dapes quærat, quibus aut expletum, aut faſtiditum ſtomachum vel laceſſat, vel erigat? Quinimò, picantes pleræque cibos vel optimos, primoribus labris vix attingunt. Sed demus aliquampiam omnigenûm eduliorum inexaturabilem gurgitem eſſe; an continuò iſthæc ejus voracitas ad geſtationem in decimum, vel undecimum menſem prorogandam, quidpiam conferret? Quin potiùs eam accelerabit; haud ſecus ac enim oleo nimio lucerna, aut nimia lignorum ſtrue ignis, ſuffocantur, ſic fœtus, ingeſtorum nimietate vel in ipſo ſuo promptuario obruitur, opprimitúrque.

Iſtis itaque valere juſſis, rem totam altiori indagine ſcrutemur, & abſtruſioris naturæ receſſus rimemur, ut rem ipſam ſi non aſſequamur, odoremur ſaltem, & aliis detegamus. En è tritico, quod fœneratò terræ gremio creditur, aliud citiùs creſcit, aliud ſeriùs adoleſcit: aliud enim eſt trimeſtre, aliud verò hybernum. Sic humanum genitale ſperma aut temporiùs provenit, aut tardiùs ſoboleſcit, unde alios menſe ſeptimo, alios octavo, & uſque ad initia decimi, undecimíque gigni *notat Plinius*, memoratæ Veſtiliæ uſus exemplo, *Herditii ac poſtea Pomponii atque Orfiti, conjugis*, quæ ſeptimo primùm peperit, ſubinde undecimo, rurſus ſeptimo, tandem *Octavo*, partus auſpicatos, qui in viros adolevere. Ratum autem nobis eſt Sole incerto hominem naſci, ratione variæ atque variæ temperiei, quam à cujuſque individui temperamento peculiari talem vel talem ſortitur ſemen; prodit namque multifariè ſic affectum atque determinatum ut ſeriùs, aut citiùs in prolem vitalem matureſcat. Hæc autem in homine, quàm in brutis, magis anceps eſt, ob enormem & exlegem vitæ modum, & immoderatum omnigenum dapum edulium, alia atque alia cælatura ſperma ſignantem, pro cujus vario charactere varium Natura facit, & tenore diſſono abſtruſum ſuum formationis exequitur opus. Hinc embryonum alii citò fin-

Rationes

finguntur, citò moventur, citò pariuntur, dum alii, languidiùs figurantur, ignaviùs ſeſe volutant, ſeriúſque erumpunt in lucem. Igitur maturitas fundamentalis eſt cauſa partûs naturalis & vitalis: At partus *Octimeſtris* maturus eſt: Ergo partus *Octimeſtris* naturalis & vitalis. Major, *præter allata*, ex ipſa definitione *partus* evincenda, *perfecti* quippe *eſt & maturi fœtus editio*; ſive, *fœtus eſt in utero geniti, atque jam abſoluti*, ſeu maturi, *à matrice emiſſio*. Minor ex allatis de ſeminis natura varia, ſatis ſupérque pateſcit, móxque conſpectiùs eluceſcet. Perfectio ſiquidem in partu & maturitas, vitam neceſſariò inferunt; immò unicum complementum ſummus Hygeæ Parens cauſam aſſerit eſſe vitalitatis, qua beatur Septimeſtris, ὅτι, inquit, *μετέχει πάντων, ὧνπερ καὶ τὰ τελεώτατα μετέχει, καὶ μάλιστα περιγινόμενα*: *Quòd omnia ſit ille conſecutus, quæ fœtibus inſunt vel perfectiſſimis, ac maximè vitalibus.* Quocirca rerum inter ſe pugnantium eſt conflictio, ſtatuere nobiſcum, menſis *Octavi* fœturam perfectam eſſe atque maturam, ſed abortivam ac minimè vitalem; partui enim perinde adverſatur abortus, ac mors vitæ, omníſque imperfectio, aut immaturitas æquè necis cauſæ putandæ, atque iis oppoſita vitæ fontes cenſendi; ſiquidem partus, *ut partus*, idcirco tantùm à natura formatur, fovetur, & completur, ut completus & perfectus, *quantùm in ſe eſt, modò extrinſeci nihil prohibeat*, oriatur ad vitam, & actu vivat & adoleſcat, vivere ſaltem & adoleſcere queat. Perfecti enim, editíque fœtus propria actio, eſt ipſum vivere. At fœtus, *Octavo* completus excluditur, *ὁ σεσαρκωμένος καὶ ὁ πάχος ἔχων εὐτραφέως, ἄνοσος διατετελεκὼς, ὁλομελίῃ τε καὶ πανοπλίῃ τῇ ἑαυτοῦ διαρτηθεὶς*, *carnoſus, atque ſuam craſſitudinem habens opimam atque ſalubrem, omnibúſque ſuis præditus membris, & omni velut armaturâ ſuâ inſtructiſſimus*; ſuámque σύγκρισιν ſeu τελειογονίαν, quam τελειότητα, πάχος, παχύτητα καὶ τελείωσιν vocitant, plenè nactus. Corpore enim ſolido eſt, pleno, ſucculento, abſoluto, ſymmetróque; imò τελειοτάτῳ καὶ ἰσχυροτάτῳ, *perfectiſſimo atque robuſtiſſimo*, ut dixit divinus Senex. Quidni igitur vitalis? *Natura* quippe, *nihil fruſtra facit*: ſi itaque hominem ſeptimo & *Octavo* perficere valeat, cur illius editionem in longiores diſtrahet moras; cúrve conceptum ſuum, *jampridem ſuis numeris abſolutum*, non egeret *Octavo*, ſed tenebricoſo carcere inſontem anguſtè coërcebit loro revinctum? Quin æquiùs ille, *διὰ τὴν τελείωσιν ἐξέρχεται καὶ μεταβάλλει τὴν γένεσιν ὡς ἔχων τὰ*

Octimeſtribus ſuffragantes.

Maturitatem perfectionémque; cauſas eſſe palmares vitalitatis fœtuum.

Septimeſtres vitales eſſe, in vim perfectionis quam adepti ſunt: Ergo & Octimeſtres fore vitales, quia non modò perindè completi, ſed & maturiores.

Partûs cauſæ.

ἑωυτοῦ, καὶ λύεται ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ, *propter ſuum complementum, ac ſuam perfectionem abſolutiſſimam ex uterinis demigrat locellis, & ſeſe latebris illis & cuſtodiâ ſubducit*, atque ſic

Colla jugò erumpit, abruptáque lora relinquit:

Fœta inter hæc, *ſuas partes tenens*, ipſum, *ceu gravans nunc onus*, excutere geſtit; ambóque luminaria majora, ſuis viribus maturatum eum accelerant *Octavo*, evocántque vita donatum. Sic, Gratiis hiſce tribus, votis iiſdem concorditer aſpirantibus, felix *enaſcitur, atque oras in luminis exit*. Nequaquam igitur excluſio iſthæc *Octavo* aberratio eſt, aut hallucinatio naturæ malè moratæ, ſed laudabiliter ſtatóque momento agentis opus; ubi namque fœtu pleniori atque maturo, *ceu graviori ſarcina* matrix oneratur, ſuum laxat orificium internum, *antea quàm arctiſſimè concluſum*, totíſque nervis inſurgit ad expulſionem hoſpitantis puelli; nec uterus modò, ſed & membranæ, pleniſſima calcitroſi fœtus maturitate diſtentæ, hiant, crepántque, *ſiliquarum ritu maturiori ſemine ingenito dehiſcentium.* Fœtus imprimis, *qui in dies invaleſcit, maturatúrque*, pelliculas iſtas, *quibus involvitur*, calcitratu dirumpit, & in uterinam cervicem ſeſe devolvit. Hinc, & fœtu trudente, & appellentium aquarum alluvione, expleta quaſi & nauſeabunda vulva pateſcit, fœtúmque *Octavo* explodit, inoffenſo prorſus regularis Naturæ ductu. Quem etenim, *amico priùs complexu*, fœtum continebat uterus, eundem nunc, *ceu moleſtum hoſpitem*, ejicit, partim quoniam pleniùs diſtendi recuſat; partim quia pondus ſupra vires continentis eſſe cœpit; partim denique ob morſus & incentiva tum calcitratu valido, tum aquis, diutina mora acriuſculis, mordacibúſque.

Partus quo pacto fiat?

Illo negotio confecto, peroremus tandem, *Octimeſtri* æquè rectè ac Septimeſtri & Nonimeſtri, ſua eſſe præfixa, conſtitutáque tempora; nec ineptè inferamus eum excludi, vel ante diem Nonimeſtris, vel à die Septimeſtris; ſed præſtituta die, limitatáque periodo prodire; præſertim, cùm ſit conſummatior, atque nervoſior ipſo Septimeſtri, *utpote altero menſe provectior*: nam quandiu moratur in utero, in eodem tamdiu nervos contrahit, iſthæcque ejus mora ſatis ſupérque determinata eſt ut ei robur conflet. At *Octimeſtris* ducentorum quadraginta dierum diutiùs inhæſit in natali ſolo, diutiúſque nu-

Octimeſtrem, ſua periodo naſci.

Octimeſtrem habendum eſſe, magis vitalem quàm ſeptimeſtrem. *Reclamante licèt Conciliatore, differ. 49.*

nutritioni fuit addictus, (*quatuor enim ſeptimanis, binis cum diebus, ternas Septimeſtris hebdomadum decurias tranſcendit*:) Majus igitur conſummatiúſque robur nactus eſt, validior ergo, ac potiori vita donatus. Nam, *juxta Logicorum Maximas*, ſi quod minùs videtur eſſe, eſt, id quod magis videtur eſſe, erit. At Septimeſtris minùs videtur eſſe poſſe vitalis, attamen vitalis eſt. Ergo *Octimeſtris* vitalis erit, ídque ob rationem ſuperam, Dictatoris reſcripto fulciendam, *ne, ſine lege loquentes erubeſcamus*, παιδίον ἐν τῇσι μήτρῃσιν ἐνεὸν, ἰσχυρότερον μᾶλλον γίνεται, *puellus magis ac magis roboratur, quandiu nidulatur & aleſcit in utero.* Quî enim aliter fieret, cùm inibi, tepido in nido degat, nutritioni totus incumbens; at à pleniori nutricatione majus ſano robur. *Octimeſtris* igitur vegetior eſt, toroſiórque ipſo Septimeſtri; ſolidioribus enim, compactioribus, ac ulteriùs formatis eſt artubus, calorémve naturâ ſuâ intenſiorem & extenſiorem habet. Minoribus tandem, à perfectiore & magis ordinaria pariendi periodo, *nono ſcilicet menſe*, paraſangis diſtat. Medius denique, Septimeſtrem inter & Nonimeſtrem, alióſve provectioris ævi, longè conſummatos atque vivaces, conſtituitur. Eorum igitur cùm perfectionis, tum vitæ pleniſſimè conſors; Natura enim, non tranſit, *citra grande offendiculum*, de extremo ad extremum, abſque medio eorum participe, ἔστι γὰρ ὡς ἔσχατον καὶ μέσον ἀμφοτέρων, τὸ μεταξὺ, *quod enim intermedium eſt, utriuſque particeps eſt extremi.* Quæſierim lubens, à quo principio, quæ ſeptimeſtri innata eſt vitalitas, ceſſet *Octavo*, quæ nono redintegretur atque reſurgat? Quid pacatæ iſtius vitæ curſum abrumpat, ac tantam necis cauſam irrevocabilem interponat? An ex improviſo, inauſpicatóque, fœtibus incautis, ſuíque nimiùm ſecuris, *vitæ filum reſciſſura*, invidioſè ingruit Atropos? Hoc incongruo minimè dato, non eſt, quòd elumbem, effœtúmque, ab incondito irritóque, egreſſum quæritando, ſeptimi motu, fœtum obtrudant. Tria enim, *quæ minimè fatemur*, ſupponunt. Primò, fœtum omnem ſeptimo inordinatiùs ſeſe exagitare: Secundò, moveri tunc ad exitum ſibi parandum: Tertiò denique, commotione tanta debilitari in tantùm, ut ſeminex & morti citimus eam reapſe incurrat.

Sano, dixi, *impura enim corpora, quò plus nutriveris, eo magis læſeris.*

Octimeſtrium vitalitate, validiſſimè ſtabilitâ, objectiones refellendæ veniunt.

PARS ALTERA,

Quæ ſenis articulis concluditur.

1. Triplicem modò prolatam adverſariorum hypotheſin, *ceu directam in octimeſtres aciem*, rationibus inviĉtiſſimis debellat; triplicémque mantiſſam adnexam habet, quæ, *copiarum adinſtar auxiliarium*, ſuperſtites, *ſed palantes* hoſtes veritatis imperio etiamnum ſubjugat.

2. Pythagoricos numerós calculat, & eos nullo loco, numeróque habendos eſſe docet.

3. Aſtrologica argumenta diluit, ſuóque de ſolio chimærico Saturnum deturbat, atque in exilium æternum relegat.

4. Priſcos Medicinæ Proceres, quadruplicem in ſententiam de terminis formationis, motus, & partus fœtuum diſtractos, catervatim digerit; ſimúlque Hippocratis famoſiſſimam illam τὴν Ἔκπλωσιν, *à tot malè Græcis Auctoribus infamatam*, genuino ſuo ſenſui reſtituit; Duplex prætereà, Sabini, *pervetuſti Medici*, ſuper eâ Sophiſma diſſolvit.

5. Hippocratem, 1. duplici ratione, in eo ipſo excuſare tentat, in quo & illum accuſat, quòd ſcilicet à partibus *Octimeſtrium*, quorum tutorem amantiſſimum ſe geſſiſſe debuiſſet, deflexerit. 2. Galenum, *de Octimeſtribus licèt per tranſennam locutum*, noſtras in partes pellicit.

6. Tandem, *Octimeſtres* fœtus vitales eſſe acriter quidem propugnat, verùm, nonimeſtribus prærogativam cedit: ac demùm, *Octimeſtres* dirimit in eos, qui nutu ſuo ex uteri latebris in apertam lucem erumpunt; & eos, qui cauſa quapiam, vim ipſis inferente naſcuntur. Priores felices & fauſtos autumat; alios verò, infortunatos & inauſpicatos reputat; illíncque tandem perorat *Omnem marte ſuo naſcentem* Octimeſtrem *eſſe vitalem.*

ARTICULUS PRIMUS.

RECTE' Sennertus gravidarum teſtimonium inclamat, certior ut fiat Embryonico de motu; nulla enim potiori diſquiſitione id aſſequi datur. Ipſæ igitur utero gerentes, rerum, quæ & in ſuis geruntur præcordiis, & acrem oculorum obtutum effugiunnt, fidiſſimæ nobis ſint internuntiæ. Percunctemur omnes ad unam, fidejubebit nulla fœtum ſuum incompoſitiùs motitari ſeptimo, quàm reliqua, *à media geſtatione*, temporis intercapedine. Sed ſi is motus tantus eſt, fœtum ut enecet, quî obtingit, matres ipſas ut lateat, nobíſque ſtantes ex adverſo, id ſecreti norint unicé? Annon Chimæricis nos illudere ſtudent? Nam ſemel ac fœtus compagem ſuam completam tertio, vel quarto menſe valentiorem adeptus eſt, movetur & calcitrat, juxta robur quod nanciſcitur. Hinc prout placidè, aut irrequietè ſuis in clauſtris degit, ſic hàc & illàc ſeſe provolvit, atque volutat, membra quoquoverſum impellens, corpus contorquens, ſeſe inflectens, gyrans atque regyrans, undoſo ſuo ſubſterniculo innatans, umbilicalem ad funem alligatus, quo, *ceu loro aut habenis*, ductus, *in equorum quaſi domitus palaſtra*, ſubſilit frequens, ſuíque aliàs crebrioris, aliàs inſolentioris; aliàs remiſſioris, aliàs vehementioris; ſigna dat calcitroſus. Aliquem itaque motum ſeptimo fieri ultrò cedimus, ſed eum ſeptimo addictum & peculiare conamen eſſe ad egreſſum conſtanter inficiamur. Cur etenim, qui naturâ vel *Octimeſtris*, vel Nonimeſtris eſt, definitum ſibi tempus præverteret, ſpontéque ſuâ, & nutu ſuo, exitum ſeptimo tentaret, in ídque valentiſſimè colluctaretur? Suo namque ſi excidit conatu, *magnis excidit auſis*, & fruſtraneam egreſſionem aggreſſus eſt, ejuſque rectrix Natura, *quæ conſilio quaſi ducitur*, laboravit incaſſum. Si verò prodit in lucem, moriturus illicò prodit, utpote infra maturitatem ortus. Ejus igitur ab utero ſeceſſio, à naturæ tramite deviaret, ac conſequenter *Natura præter Naturam ageret*, quod contradictum evidens involvit. Dixerim aliter, ſi ſeptimo movetur, aut maturus aut immaturus movetur; ſi maturus, indubiè exit ſeptimeſtris & vitalis: fruſtra ſiquidem, immò noxiè, maturatum eum, exitu interdiceret Natura, auſpicatum ejus, nonum in menſem protollens adventum. Si immaturus, cur, *denuò inſtem*, natura movet;

1. Hypotheſeos confutatio.

Secundæ ſuppoſitionis infractio.

vet, cúrve eum ejicere nititur, quem ſemel admiſſum, ſinu debet diuturniori fovere. Iniqua foret noverca ſi cum fœtibus ſuis præmaturè, & præpoſterè ſic ageret. Annon inſuper rari ſunt Septimeſtres? Septimo igitur rarenter exitum tentant; abhorret enim moderatrix Natura ſine fruſtrari toties. Si rari exitum tentant, pauci ergo perituri ſunt *Octimeſtres*, cùm pauci hanc ſecum necis ſuæ cauſam circumferant, effœtas ſcilicet vires atque profuſas, in conamine illo caſſo, *quod ſingunt*. Conficiamus ergo, ſeptimi motum, minimè deflectere ab alterius temporis intermedii motu, totius enim geſtationis decurſu, *uti retuli*, ſuis motibus infans jactatur in horas, modò pleniùs atque tumidiùs; modò compreſſiùs atque ſummiſſiùs.

Tertii ſuppoſiti reprobatio.

At tantùm abeſt, ut eo enervetur motu, *qui converſio levis eſt, & libratio quaſi fœtûs ab umbilico pendentis*, ut econtrariò, puellum omnem, jam valentem, atque vividum, plenéque formatum viribus augeat & confirmet, nam *operatio potentiæ perfectiva eſt*. Igitur, ubi primùm fœtui motus aliqualis conceſſus eſt, ſingulis non modò menſibus, ſed & hebdomadis, atque diebus, & horis, movetur fœtus; atque adeò motu ſuo, quam nactus eſt motivam perficit potentiam, eandémque iteratis actibus roborat, & habitum inde vegetiorem contrahit, ad ulteriorem, nervoſiorémque motum, ἡ γὰρ κίνησις κρατύνει, *motus quippe roborat*, ut penitiſſimus crypticæ Naturæ ſcrutator Galenus, *à Platone doctus*, Dictatorio placito ſancivit. Sed, *prærogativâ non niſi de Juris redundantiâ cedendâ*, demus fœtum omnem motu ſeptimi in aliqualem incurrere calamitatem, & tempore egere ut recreetur, an idcirco hæc noxa, uſque adeò infeſta & damnoſa erit, ut omnes ex æquo perimat? Nónne quiſpiam vivacior cæteris iſthæc impendentia ſibi damna declinaturus eſt, viréſque citiùs reſumturus, atque *Octavo* menſe vividiore, ac ſpontaneo niſu, viam ſibi hanc in aſpectabilem hominum lucem ſtraturus eſt? Inſuper his, motus etſi quietem expóſcat, an continuò quadraginta dies exiguntur ad vires refocillandas? Undenam, *quæſo*, hunc præciſè numerum expiſcati ſunt? An ex abyſſis myſticæ Naturæ reverſi, tantas in moras, libamine nullo decurtandas, cum ea pacti ſunt? An piaculum erit fœtui, *nonniſi morte piandum*, hos quadraginta dies morboſos non explere, ſed morbo illo ſuo, ceu perperacuto, ceu peracuto, ceu ſimpliciter acuto confeſtim defungi, ac vel ineunte vel medio, vel exeunte *Octavo*, vitalitate ac robore plenum

num

num ſeſe pellere in lucem? Nónne ex ipſomet Hippocrate, de hoc numero dierum morbidorum ambigitur, *οἱ μὲν γὰρ μᾶλλον, οἱ δὲ ἧττον πονέουσιν, alii enim magis, alii verò minùs laborant*, atque ſic alii *ſeriùs*, alii autem *citiùs* reficiuntur. Rurſus, quadragenario ſi egent integro vires collapſas ut reſtituant, vel eos penitùs feriari neceſſum eſt, & tandiu quieſcere, ac immotos eſſe, quandiu hæc

Dulcia ſollicitæ geſtabunt pignora matres,

quod experientiæ diſſonum eſt; aut ſi moveantur denuò, cùm in dies ſingulos validioribus cieantur motibus, conſequens erit, ut vel hiſce identidem ingruentibus damnis obruti ſuccumbant, vel novos æternùm quadraginta dies ad ſui redintegrationem exigant.

His auctarium adjiciam, omnes Septimeſtres debere perimi, quia ipſis attritis ac ſeminecibus, *ut aiunt*, novus acceſſit labor, partus nempe, cui ferendo impares occumbent: Priori enim ſua calamitate ægerrimè depulſa, graviori hac inſurgente, nullo negotio delendi venirent. Aliàs falſò ſupponunt motum menſe ſeptimo, uſque adeò fœtum enervare, ut toto egeat quadragenario ſole, ſuas vires ut reſumat, ſibíque ipſe robur conflet aliquod, quò partûs labores ſuſtinere valeat. Prima Mantiſſa.

Aliud eſt & tantæ molis ſuprapondium, fœminis *mares citiùs movêri, citiúſque formari*; *Κινέεται πρῶτον τὸ ἄρσεν καὶ πρῶτον πήγνυται*, vel cum Philoſopho, *κινητικώτατά ἐστι κυήματα τὰ ἄρρενα τῶν θηλέων, ἐν μὲν γὰρ πλέονι χρόνῳ διακρίνεται τὸ θῆλυ τοῦ ἄρρενος. Mobiliſſimi ſunt maſculi fœtus præ fœminis, ſegnior eſt quippe delineatio, atque ſecretio, conformatióque fœminea, quàm maſcula.* At fœmellæ complures, initio noni, vitales pariuntur; multi igitur mares, exeunte *Octavo*, vel nono appetente orientes, vita potientur. * Nam cùm ex adducto loco, motus fœminæ tardior ſit maris motu, dies circiter ſex, & ſi tempus partûs ſit triplum temporis motûs, & *fœmina* naſcatur vel ineunte, vel medio nono vitæ longævæ, quidni pariter & *mas* longævus *Octavo* naſciturus eſt? Secundum additamentum.

Advertere tandem, ſummum Hipp: omnes ab illo ſeptimi motu malè affici minimè cenſuiſſe; nam, quicunque ægrotat, *inquit*, † *κατὰ τὴν ἰσχὺν ἑωυτοῦ νοσέει, pro virium ægrotat modulo.* Ergo, qui Tertium ἐπίμετρον.

D neu-

* *Hipp. de Nat. pueri.* † *De Generat. Animal. lib. 4. cap. 6. ubi hæc bina loca, quæ conjunxi, legere eſt.* * *Epid. 6. ſect. 8. partit. 8.* † *Lib. περὶ γονῆς.*

neutiquam ægrotarunt ſeptimo, victuri ſunt *Octimeſtres*. Victurus eſt & qui ægrotavit, * *ἢν μὴ σφόδρα νοσήσῃ*, *ſi graviter non ægrotavit*; ſic namque morbo ſuo confeſtim depulſo, integra virtute, *ſibi radicali*, vivaciſſimus prodibit *Octavo*.

Duûm generum alii errores refellendi.

Labefactatis, dirutíſque ſingularibus fundamentis illis, reliqua, *ex ſe jam ruinoſa*, collabi neceſſum eſt. Pythagoricorum, quippe & Aſtronomorum rationes, ab ipſiſmet iniquioribus in *Octimeſtres* Judicibus exploſæ ſunt, nec eſt quòd in iis ſugillandis fuſi ſimus.

ARTICULUS SECUNDUS.

Pythagorei brevibus confutantur.

Hanc locutionem ſumſi ex A. Gellio Noct. *Artic.* 3. *cap.* 16.

Malè ergo ſciolus quidam, in hæc verba invectus eſt, quaſi malè Latina & Cimmeriis tenebris eſſent obſcuriora.

RES ſanè permira, fœtum numeris ita addictum eſſe, ut fatis concedat naſcens *die Octavi ultima*, ita ut inverſo Seneca, *non primus dies, ſed ultimus det extremum*, noni autem prima, victurus egrediatur: Perbellè enim inquiunt, *at non probant*, menſem incipientem, aut etiam περιπλόμενον, necdum confectum, ſed affectum, cenſeri completum. At dicant fide optima, quid tantula morula beneficii fœtui contulerit? Egregia ſane diecula, *albo notanda lapillo*, quæ ſic vitam impertiat! Si numerorum rationem ſubducere lubet, imparem unicè numerum in deliciis à Natura haberi, intrepida fronte reluctabimur: nam *ludente natura par impar*, ἀρτιαζούσης τῆς φύσεως, hócque ἀρτιασμῷ gaudente, omni die, æquè pari ac impari, felices obtingunt & criſes & partus. Id ſidus rerum eventus iis luculenter commonſtrat, qui nec fabulis, nec dictis aliorum circumveniuntur. Quem Pythageorum fugit, *ſexto, qui tyrannus eſt, multos judicans vel ad ſalutem, vel ad mortem*, haud inſolentes eſſe criſes? Quem rurſus latet, decimeſtres partus longè ſuetos eſſe? Pro ſuperpondio namque, ſi numerorum vim ullam expendamus, numerus decem, præcellenti nobilitate cæteris excellit, hunc quoniam numerando ſemel adeptis, non datur plus ultrà, niſi ad *monadem* denuò referamur, quæ *monas* duplicata, triplicatáve per *dena*, vagatur in immenſum. Verùm, ne vel latum unguem à numero recedamus *Octo*, nónne is quatenus eſt quantitas diſcreta, prorſus otiatur, vi penitùs orbus; aut ſi quâ energiâ pollet, eâ pollet ob per-

* *Ex lib.* περὶ Ἑπταμήνου.

perfectionem, quam intra ſe includit, utpote conſtans unitate, & numero ſeptem, proindéque Pythagoricis ad *Juſtitiam* dicitur: Primus enim omnium ſolvitur in numeros pariter pares, hoc eſt, in bina quaterna, ſingulíque quaterniones rurſus bipartitò ſcinduntur in bis bina. Binis igitur quadratis cubis, inconcuſſa ſtabilitate ſtantibus, ſolidè conſtat; quatuórque ſimpliciſſimis numeris combinatur, quater ſcilicet duobus, qui duplum quaternarium conficientes, numerum pariunt *Octo*, Naturæ gratum atque tritum. An non tandem, *Octoni menſes ſolares*, numerum ſeptem, quater ac trigeſies, *binis cum diebus*, includunt, ac binos anni terminos explent? Quæ dichotomia eburneo ſtylo notanda eſt.

ARTICULUS TERTIUS.

EXPLODENDI, exſibilandíque & inſulſi Aſtronomi, cum ſui Saturni imperio, *Octimeſtribus imprimis*, malè ominoſo. Demus gratuiti, regnante Saturno, nullum prorſus malevolum ejus aſpectum eluctari. Igitur, ubi alius Erro, & conceptui & nativitati dominabitur, nulli in vim ſideris *venefici* atque ἰοβόλȣ, *Octimeſtres licèt*, iſtud fatale dominium ſubituri ſunt. At alii ſex Errones ſuis ſicut ordinibus regunt, ſic & beant ſub ſe natos; *Octimeſtres* ergo, qui ſub iis naſcentur, vitæ delicias carpent ſecuri. Præterea, cùm ii ſint ſex, omnes παιδογόνοι *genitores*, præ uno Saturno παιδοκτόνῳ *infanticida*, neceſſariò deducitur, ſexies plures *Octimeſtres*, fato functis ſuperſtites fore, quàm qui fato concedant. Immò, longè plures, quàm ſexies, tuti ſupererunt, nam reliqui Planetæ cùm ſint magis benefici, magíſque prolifici ipſo Saturno, indè contingit ut plurimi & concipiantur, & pariantur *Octimeſtres*, ſub ipſis ſingulis genitalibus, quàm ſub uno trucidatore Saturno. Sed rurſus, nónne abſurdum aſtruunt Saturni dominium in omnes conceptus, ínque natos omnes *Octavo*? Suppono *Hippiam* concipi hodierna hac aurora ſub Saturno; *Calliam* pariter aurora concipi craſtina, dominatum eodem tenente Saturno; an qui deinceps centeni, & in infinitum milleni, menſibus proximis concipientur, fatali ſnbjacebunt Saturno? Quandonam igitur alii Planetæ tenebunt imperium? Quaſi verò, *præ Luminaribus magnis*, mereretur ille ſceleſtus, ſummo

Aſtrologi naſo ſuſpenduntur.

imperio potiri, cæteríque Errones, *omnes ad unum*, de cœlo quaſi deducti, nihil aliud quàm Saturni ſolium ſuſpiciant, ac ſupremum veluti Numen adorent? An qui formantur puncto temporis eodem, eodem propterea temporis excluduntur momento? An non ubi ſexcenti univerſo terrarum in orbe, temporis hoc minuto pariuntur, ex ipſis alii ſunt Septimeſtres, alii *Octimeſtres*; alii Nonimeſtres, alii Decimeſtres, alii demum Undecimeſtres? Quî fit ergo, ut nefandus ille Planeta, nec Septimeſtres, nec alios enecet, ſed *Octimeſtres* unos, qui temporis ipſiſſimo puncto cum aliis orti ſunt, qnos ſpirare ſinit? Si qualitatibus maleficis ſeſe à fœtibus abalienat, & inimicatur, omnes ex æquo, non verò *Octimeſtres* cum delectu, de medio ſublaturus eſt. Rebus deinde hoſtiliſſimi ſideris conſultius foret, tenelluli ac minutuli embryonis primordiis obfuiſſe, quàm provectiorem atque vegetiorem, jámque natum, orbare lucis uſurâ conceſſæ. Sed *æquale crimen eſt*, *impedire hominem naſci*, *ac natum interficere*. Pariter itaque foret homicida Saturnus, primum Noſtri germen ſi ſuffocaret, ac pullulans illud ſi perureret.

Rem expeditiùs exequar, ſi profiteor, qualitates ejus deleterias è Sapientiorum Scholis ſibilo, cachinnóque exceptas, jampridem exulaſſe: quinimò, ejus beneficæ, Poëticis encomiis, aureo ſeculo altum intonuere. Superſunt igitur, idem in exilium ejiciendæ, Saturni *frigiditas* atque *ſiccitas*, quibus, vitæ adverſis, naſcentes, ac vixdum natos *Octimeſtres* extinguit. Etenim, nónne permulti validis vitæ principiis dotati, hoc eſt, valentiſſimis calore nativo, & humore radicali perfuſi, repugnantes illas Saturni vires reprimentatque domabunt? Quòd ſi uſque adeò laudabilia vitæ principia minimè nacti ſint, nónne qui ex ipſis, æſtate vigente, & urente Sirio naſcentur, calore tanto cœlitùs adjuti, inimicas illas Saturni qualitates ita repreſſuri ſunt, ut *Octimeſtris* æſtivus vivacior ſit futurus Nonimeſtri brumali? Denique, an non temperatioribus noſtris in Climatis, calidior & humentior aëris conſtitutio *Octimeſtribus* favet, eóſque tutatur funeſtibus ab illis Sideris peremptorii viribus? Nati itaque ſub Saturno, non omnes primum ſimul cum extremo diem ſuum clauſuri ſunt, ſed debiliſſimi quique, rigentiſſimáque hyeme ſati. Verùm, generaliùs liquet quàm abſonum ſit, cuilibet *Octimeſtri*, nondum formato, ſed bullanti adhuc, vixdúmque ſalienti,

ve-

veneficum præeſſe Saturnum, *Octavo* rurſus menſe, *ubi fœtus idem, carceris ſui fores perrumpens, prodibit in lucem*, lethifero potiturum Imperio. Vita deinde, medio ſtat plurium in cauſarum concurſu, nec uni infido atque truci Saturno creditur.

Hominis primordia ex bulla & puncto ſaliente.

Vident ergo, contrariæ ſententiæ fautores, nec ſui eſſe diſpenſare dominia cœleſtium globorum in hæc infima, nec cœleſtes Orbes, litem inter ſe movere, aut de moderandis regni habenis, aut de illis, vel Saturno committendis, vel eidem ſubducendis; ſuis quippe luminibus, inoffenſo, nec uſpiam interrupto curſu, hanc viciſſim fermentant, fœcundántque terrarum molem.

Veteris ævi Proceres, quatuor in partes ſecedentes, ponuntur in medio ſeorſum, *ex Hipp. lib. de Alim.*

ARTICULUS QUARTUS.

IAM itaque, lucidiora Aſtrologorum dogmata altiſſima nocte videor involviſſe: mea nunc intereſt, ſtando promiſſis, liberare fidem, & *quadruplices* Hippocrateos, ſuper partûs periodis, proferre *Majores*, qui meæ de *Octimeſtrium* vitâ ſententiæ facem præferunt lucidiſſimam. Aliis igitur, *inquit Hippocrates*,

1. Turba.

Ε'ς τύπωσιν λὲ ἠέλιοι, ſive dies 35.
Ε'ς κίνησιν ὅ, ſive dies 70.
Ε'ς πλειότητα σί, ſeu dies 210. hoc eſt, tres hebdomadum decades, ſeu ſeptem menſes tricenarii: Solares enim, aliquot minutis, dies triginta ſuperant, quod notes velim, ne quis argutulus, ἀκειβολογῶν, dictis te ſubducat.

2. Turma.

Aliis, ἐς μορφὴν μὲ, ſeu 45. dies.
Ε'ς κίνησιν ος', ſeu 76. dies.
Ε'ς ἔξοδον σί, ſeu dies 213.

3. Cohors.

Aliis, ἐς ἰδέην ν', ſeu dies 50.
Ε'ς πρῶτον ἅλμα ρ', ſeu 100. dies.
Ε'ς πλειότητα τ', ſeu 300. dies, hoc eſt, menſes 10. exacti.

4. Et poſtrema amplectenda Secta, contea-

Aliis demum, ἐς διάκρισιν μ', ſeu 40. dies.
Ε'ς μετάβασιν π', ſeu dies 80.
Ε'ς ἔκπλωσιν σμ', ſive dies 240. qui terminus *Octimeſtrium* eſt, octies enim triginta dies, numerum explent ducentorum quadraginta dierum vitalium, ut hæc Veterum ſententia luculentiſſimam fidem facit.

tionis æſtuoſiſſimæ licèt auctor.

Hippocratem juvit terminorum varietas, quibus non minùs dexterè, quàm gratè ſimul & eruditè, pro re nata uſus eſt.

Hòc dogma bis tetigimus è libris Epidemicis erutum.

Ἡ ἔκπτωσις, quid ſignificet. an *abortum*, an *excluſionem fœtûs naturalem*, expenditur.

Conſilii totius rationem exponam. Subolebat mihi ab ipſo limine, enorme hoc naſcendi tempus, cujus cauſas, *ſpartam ornaturus ſedulò, quantùm in me fuit*, perveſtigavi. Nunc meminiſſe juvabit ſupremum Legum noſtrarum Sancitorem exigere Medicum περὶ λόγους ἀνυστὸν, *verborum copiâ, & leporibus atque gratiis affluentem.* Sanctionis ipſe tantæ memorabile exemplar, orationis & varietate & venuſtate, ſeſe præbet, dum variis hic terminis, *ſignificatû pollentibus eodem*, delectatus eſt. Res tota, in opimam hanc ſegetem demetendam mox immiſſa falce, magis perſpicuè pateſcet. En nimirum Hippocrates quater loquuturus de *figuratione*, *conformatione*, *delineatione*, ac *diſcrimine* partium embryonis, quatuor ſignificantiſſima verba, *quæ eòdem coincidunt*, uſurpavit. Τύπωσις quippe, quàm aliàs τὴν πρώτην πῆξιν nuncupat, in eandem nominis ſignificantiam cum μορφῇ, ἰδέῃ καὶ διακρίσει revolvitur. Sic, quater expreſſurus *motum*, ſive *ſaltum*, vel *trajectionem* & ſedium *mutationem*, ac *migrationem* quaſi fœtûs ab una uteri parte in aliam, bis uſurpavit τὴν κίνησιν, cui ejuſdem ſignificationis bina alia ſubjunxit, τὸ πρῶτον, δηλονότι, ἅλμα καὶ τὴν μετάβασιν. Tandem, *exitum* & *egreſſum* infantis ab utero, ſeu *partum naturalem*, & *à matre ſeceſſum*, quater quoque expreſſurus, bis revocavit in uſum, τὴν τοῦ ἐμβρύου τελειότητα, *perfectionem fœtûs*, quia partum illam neceſſum eſt conſequi, *uti pleniùs mox innoteſcet.* Illi porrò *fœtûs perfectioni* τὴν ἔξοδον combinavit univocè, exitus enim infantis ab utero naturæ ſymmetræ periodicis ſanctionibus gaudet, proportionantis triplò tempus partûs ad tempus motûs. Binis autem illis τῇ τελειότητι καὶ τῇ ἐξόδῳ tertiam ſynonymam ſubdidit τὴν ἔκπτωσιν ſcilicet, oſcitantium interpretum ſcandalum & offendiculum. Miſſis multorum quiſquiliis, quibus hanc ſuper illo verbo litem inſtructam conſpurcant, τὴν ἔκπτωσιν ritè & concinnè ab Hippocrate, ſagaciſſimo ſuæ mentis acumine rei naturam penitiſſimè contuente, exaratam profitemur. Nam, haud ſecùs ac fructus ab arbore pendens, maturitate plenus atque diſtentus, extremo ſuo retinaculo, ſeu pediculo, à ramo, *cujus nunc pars fuit*, prolapſurus humi, ſeſe ſua gravitate ſejungit atque liberat, ſic fœtus maturitatem octavo, *ſeu terminum aſſecutus*, ab utero, cui, *ceu caudici adhæſit*, laxatur undique, ſpontéque labitur, vel, ut cum Hipp: dicam, ἐκπίπτει, *cadit*, *decidit*, idque naturâ nequaquam violatâ; ipſa namque

* *Lib de Dec. Ornatu.*

que naturalem illum *caſum*, ſive *partum*, promovet ac etiam accelerat. Quem etenim, ut indigenam & conſanguinalem, ſecum modò connutriebat, eundem nunc, ceu alienigenam atque hoſpitem ablactat, ſemovétque; Imò, ceu gravans & inutile pondus excutit. Ἔκπτωσις itaque, ſive *caſus* atque *prolapſio*, idem hîc ſonat ac τελειότης, καὶ ἔξοδος *perfectio*, *& exitus*, quæ naturali tantùm & maturo, vividóque fœtui verè quadrant. Hanc veritatem illuſtro Galeni * contextu, ubi loquens de partu naturali, τὴν ἔκπτωσιν uſurpat, *lapſum* ſcilicet, ſive *lapſionem*. Meridiana luce clarius igitur eſt vocem illam apud Græcos optimè audiviſſe ad *partum merè naturalem* deſignandum.

Quid itaque ſuo ſuſurro malè erudito, Nobis obganniunt, Hippocratem *ibi loci Octimeſtribus* inimicari, cùm econtrariò nuſquam amicior, vitales eos nuſquam expreſſiùs ſanciat; his namque quatuor in recenſendis modò prolatis ſententiis, totus eſt in naturali, tritáque naturæ periodo, ſive totus eſt in illis enarrandis, quæ naturâ benè moratâ contingunt. Ἔκπτωσις ergo, nequaquam *abortus* audiat, ut perperam vertunt. Nec ſuum Nobis inargutè Sabinum, *Jalemo frigidiorem*, textum Hipp: illum lævam in partem (*ſupinum ut ſuum errorem à tanti Judicis ore & criminatione tuetur*) detorquentem obtrudant. Nuſpiam etenim Sabini verba, in Hippocraticis aut excuſis, aut MSS. Codicibus, legere eſt. Sed ea qualia leguntur, *aureo licèt exarata ſtylo*, ſupinè ac oſcitanter à Sabino, *ejúſque ſequacibus*, lecta ſunt. Et illinc profectò mirari minimè ſubit, tot Viros etiam graves, *ſpecie recti deluſos*, ab illo Sabino, *ceu ab igne fatuo*, in avia quæque deductos, ac in illud erroris barathrum miſerè devolutos, combinando nimirum ſejungenda; & ſejungendo combinanda; nam quod ſubtexuit Hippocrates, οὐκ ἔστι, καὶ ἔστι, *non eſt*, *& eſt*, indoctè copulant cum præcedenti clauſula ſumma, quaſi legeretur ὀκτάμηνος φύσις οὐκ ἔστι, καὶ ἔστι; *Octimeſtris proles non eſt*, *& eſt*. *Eſt* quidem, quia modò nata; *non eſt* verò, quia jamjam peritura. Unde eliciunt, perinde eſſe naſci *Octimeſtrem*, ac non naſci; quid enim juvat, *terris tantùm oſtendi*, vel lucis uſurâ frui tam conciſâ. Nobis verò, *quos ſuper hac re*, *Mercurius* benignior *afflat*, verba iſthæc, οὐκ ἔστι, καὶ ἔστι, integrum complent ſenſum;

Hip. locum præſumtum *ex lib. de Aim.* Octimeſtrium vitalitati favere.

Sabinum, toto erraſſe cœlo, inter exponendum huncce Hippocratis decantatiſſimum locum.

Sabini duplex ſophiſma, *compoſitionis* unum, *diviſionis* alterum, ſolvitur.

* *Lib. 15. de uſu partium.*

ſum; quòd ſi aliis conjungenda forent, ſequentibus, non verò præcedentibus copulanda venirent. Illis etenim optimo inſtituto docet Hippocrates quamlibet de quatuor opinionibus à ſe prolatis *eſſe*, & *non eſſe*, ſeu *interdum veram eſſe*, *interdum verò falſam*, quòd noſtra naſcendi tempora ſint enormia. Circumciſiori verborum brevitate dialecticè dixerim, quatuor illas propoſitiones non eſſe *Neceſſarias*, ſed *Contingentes*, aliáſque ita *contingere*, aliàs autem *non ita*. Hâc anſâ porrò capiendum venire Hippocratem evincimus ſequelâ, quâ monemur illos Naturæ terminos multifarios eſſe, ac pro multimodis ſui partibus, *figuratione*, *motu* atque *partu*, vel protolli, vel decurtari. Quoquo autem modo id eveniat, *inquit Hipp:* nec multùm haſce Natura periodos prætergreditur, nec multùm infra ſubſiſtit, ſed tota hiſce veluti carceribus limitata, & coërcita metis, ſtadia ſua tanquam in decurſorio emetitur, γίνεται δὲ ἐν τούτοισι καὶ πλέω καὶ ἐλάσσω, καὶ ὅλον καὶ κατὰ μέρος, οὐ πολλὸν δὲ πλείω, ἢ ἐλάσσω. *Iſthæc autem*, (figuratio nempe, motus & partus,) *intra tempora contingunt vel longiora*, *vel breviora*, *& ex toto & ex parte*, *non multùm autem vel ſeriora*, *vel citiora.* Sic alibi verba faciens de prima embryonis configuratione, quæ aut quadraginta duobus, aut triginta diebus fit, ὡς γὰρ, ſubdit, ἐπιπολὺ ξυμβαίνει, ἐν τουτέῳ τῷ χρόνῳ, ἢ ὀλίγῳ μείονι, ἢ ὀλίγῳ πλείονι ταῦτα διαρθροῦσθαι. *Obtingit quippe vulgò partes intra tempus illud vel paulò brevius*, *vel paulò prolixius delineari.* Ibidémque loquens de *formatione* & *motu*, eundem inculcat multivagum naturæ curſum, ὡς δὲ γὰρ, habet, ἐπιπλεῖστον ξυμβαίνει, *id enim*, *eo modo ut plurimùm accidit.*

Verba hæc indiſſolubili nexu copulantur textui è libello Περὶ τροφῆς, mox in medium adducto.

ARTICULUS QUINTUS.

Cur Hippocrates à partibus Octimeſtrium noſceſſerit. *Ratio prima.*

NE, *quæſierim*, operoſa manu Hippocratem verſato, ut ipſum ab hac, quam Nobis edicit, Priſcorum ſententiâ diſſentientem exprobres: ſi namque Octimeſtribus fuit infenſus, id circunſpectè, ac prudenter egit, ſcenæ ut inſerviret. Genium enim noverat Græcarum mulierum, quas de *Octimeſtrium* morte conteſtatur, quæ οὔτ' ἔργῳ, οὔτε λόγῳ πείθονται, nec rerum eventibus ullis, nec rationum ullo pondere ab adamata mente dimoventur, ſed à ſe notata ven-

venditant & obſtinatè tuentur. Hinc, quoniam penitiſſimis earum medullis præconcepta iſthæc de *Octimeſtrium* calamitate jam olim inſederat opinio, ut ſuperſtitem omnem *Octimeſtrem*, matre inſcia conceptum dejerarent, noluit Vir prudens & cautus, adverſis cùm maris fluxu, tum vento, explicare vela, ſéque æſtuoſo, ac procelloſo permittere mari. Tantæ interim experientiæ, tantæque auctoritatis, ac tantæ fortitudinis Virum decuiſſet, ſua fretum *μεγαλοψυχίᾳ καί τι ὑπεροχῇ θείᾳ, magnanimitate, ac præſtantiâ* quâdam *divinâ* protritæ illi, atque commentitiæ, quæ vagabatur opinioni, ex adverſo conſtitui. Sed cùm in Græcia plurimos cerneret Libitinâ deciduos, dum in Ægypto triviales obambularent, præcocis illius exitii cauſas ſedulus indagat, & binas illas eſſe putat *κακοπαθείας*, à Nobis elevatas, quas identidem perpeti haud ſuſtinent tenelluli Fœtus.

* Aliud etiam rei momentum Hippocratem impulit, ut eò loci Octimeſtribus minùs faveret, *numerum* quippe *ſeptem* impenſè laudaturus, evincere aggreditur, * *ἀνθρώπου αἰῶνα ἑπτήμερον εἶναι, καὶ ἕκαστα ἐν αὐτῷ, ἐν ἑπτὰ διοικεῖσθαι, hominis vitam dierum numero ſeptem circunſcribi, & omnia in Nobis per ſeptenas periodos diſpenſari.* Grave idcirco pondus dictis acceſſiſſe ſecum reputat, ſi *Octonarium* extenuet, natóſque *Octavo* repudiet. Verùm, ubi rem ex profeſſo divulgat, *Mulieres in geſtatione putanda univerſè falli*, ad ravim uſque proclamat. Cur itaque, eas tantùm deceptas ſuſpicioſè & criminoſè dicunt, † quæ vitales *Octavo* fœtus ſeſe enixas eſſe jurejurant, illas verò minimè deluſas, quæ hoc ipſo menſe præſentaneam Parcarum prædam excluſiſſe rentur. Dicam ego, vicem rependens, tota eas errare via, quæ nono putant parturiiſſe vitales, quos *Octavo* peperere. Equidem ſancit *Medendi Conditor Artis*, illicitum eſſe * *ἀπιστεῖν γυναιξὶ περὶ τῶν τόκων, fidem circa partus mulierculis detrahere*; ſed Edicti ſui veritatem labefactat, & propudioſis materculis fidem derogat omnem aſſerentibus ſibi viduis undecimeſtres natos eſſe. * Quidni igitur fidem tot puerperis non detraheremus, quæ præjudiciis occæcatæ, Octimeſtres ſibi putant ereptos, præſertim cùm eæ ſint, *confeſſore Hippocrate, ἄπειροι τούτων τῶν λόγων, καὶ τῶν πρηγμάτων, ratione rudes, & rebus inexpertæ.* Ne itaque eaſdem in anſas,

E cum

Mulieres nec re & effectis, nec ratione ſuaderi, ſed ſuarum opinionum eſſe tenaciſſimas.

Lib. de Sept.

Hippocratem oportuiſſet Octimeſtrium eſſe Patronum intrepidum. Loqui cum vulgo, ipſi ſi fas erat, ſed cum ſapientibus non ſcripſiſſe, fuit culpa grandis.

Ratio ſecunda. Ineptum eſt aſſerere eas duntaxat mulieres in ſuo computo decipi, quæ vivaces

* *Lib.* Περὶ ἀρχῶν. † *Lib. de nat. puer.* * *Lib. de Sept.* * *Lib. de nat. puer.*

Octimeſtres ſe enixas eſſe dictitant. *Ibidem.*

cum *Bonaventura* * veniamus, néve ipſis φιλιπποκρατείοις *Hippocratis amantibus* fucum faciamus, largiamur quod res eſt, *Dictatorem* nempe *Octimeſtribus malè ominoſum* * *fuiſſe.* Sed ejus Manes, *quanquam infra vota noſtra*, februabunt Galenici Genii, legere quippe eſt, † τοῖς πλείστοις ἐπιγίνεσθαι τὸ γάλα, ὅταν μάλιστα τέλειον ἤδη τὸ κύημά ἐστι· ac rurſus, πλειωθέντων τῶν ἐμβρύων καὶ τοῦ ἐκ γυναικῶν ὥραν ἀποβαλόντων, συνεξαίρεσθαι τὰς πύλας τῆς ὑστέρας. Rurſus tandem, μασθῶν ἀναίμων τε καὶ λευκῶν ὄντων, τὸν οἰκεῖον χυμὸν πλεῖον ποιοῦσιν, ὅταν ἐπιῤῥέῃ τροφὴ πλείων ἐν αὐτοῖς; πλείων δὲ ἐπιῤῥεῖ κατὰ τὸν ὄγδοον μῆνα τῆς κυήσεως. Achilleum exindè argumentum formato, *Lac gignitur in mammis, ubi fœtus perfectus eſt, pariendique tempus inſtat.* Atqui *lac gignitur Octavo menſe: Menſe* igitur *Octavo fœtus perfectus eſt, pariendique tempus inſtat.* Præmiſſarum utraque ex fœcundiſſimo pectore Galenico depromta eſt: Igitur & concluſio ex illis elicienda. Jam ſi fœtus perfectus eſt *Octavo*, inſtátque ejus partûs hora, maturum illum, ac *vitalem*, prodire, nemo ſanæ mentis, niſi contumelioſus & pervicax, inficias iturus eſt, * ἅμα γὰρ τότε παιδία γόνιμα, καὶ τὸ γάλα χρήσιμον, *tunc enim infans natalis fit, cùm lac utile incipit eſſe.*

* Is enim perfractè & falsò, imò putem & mendaciter, aſſerit Hipp. Octimeſtribus eſſe ubique amicum.

ARTICULUS SEXTUS.

Quòd ſi inſtes, vitales quidem *Octimeſtres* eſſe, ſed Nonimeſtribus ipſis minùs vivaces, tuam in ſententiam, *ſupero Philoſophi ductu*, cui τὰ ὀκτάμηνα ζῇ, ἧττον δὲ, *lubens ſum iturus.* Evicimus enim, longè alacriùs ætatum ſtadia eos decurrere, qui ſuis in uterinis præſepibus *nutricatui & robori intenti*, diutiùs ſtabulati ſunt. * Huic ex *ipſiſſimo puteo eruta* veritati ſymphoniaci Polybus atque Diocles, rerum haud inſipidi delibatores, τὸν ὄγδοον μῆνα ἴσασι γόνιμον, ἀπεπώτερον δὲ πως. *Menſem Octavum genitalem agnoſcunt, ſed quadantenus debiliorem.* Sic Philoſophus ipſe, acerrimus Octimeſtrium vindex, prolatorum in hujus Diatribæ veſtibulo ritè ſciens, πονοῦσιν, ait, αἱ γυναῖκες μάλιστα τὸν μῆνα τὸν ὄγδοον, καὶ ἐὰν διαφθείρωσιν ὀγδόῳ τῷ μηνὶ, τὰ ὀκτάμηνα οὐ ζῇ. *Menſe præſertim Octavo mulieres ægrotant, atque adeò fœtus ſuos octavo ſi excludunt, Octimeſtres illi nuſquam vivunt.*

Genuinus eſt ſenſus fulioris textûs è 7. Hiſt. Animal. cap. 4. eruendi.

Ejus

* Vid: Præf: pag: B. 2. † *Lib.* 14. *de uſu part.* * *Ibid. paulò infra.* † *Comment.* 5. *in Aph.* 39. * *Ariſt. hiſt. anim.* VII. *cap.* 5. † *Loco nempe citato ex* 4. *de gen. anim. cap.* 4. *Apud Plut.* 5. *de plac. Phil. cap.* 18.

Ejus circumciſus interpres † Plinius, *Gravidis*, inquit, *Octavo menſe maximus labor, lethaléſque in illis abortus.* Quibus mehercle, ambo hi primæ meæ aciei Primipili, necem *Octimeſtribus* inferri volunt. At ſoſpites illos priùs tutabantur. An una ipſi fronte tutelarii, altera verò ſicarii? Apage tam perfidos homicidas, qui ſic doloſè ſuas movent tragœdias, & hoſce poſt ſiparia trucidant, quibus propalàm, & tam clarè, modò plauſerant. Hinc memet ut expediam, nec in eo quod expeditum eſt, *ceu in ſcirpo*, nodum quæram, totam ego litem componam, ac ſecum ad ſpeciem diffidentes, in gratiam reducam, duplices (*colophonem additurus*) Octimeſtreis ſub oculis ponendo, *Eſſentiales* alios ſeu *Spontaneos* & *Per ſe*, * qui nempe ſemine quod ſponte ſua, (*modò nihil obtigerit inauſpicati*) Octavo menſe matureſcit, ſati ſunt: *Accidentales* alios, ſeu *Symptomaticos*, & *ex Eventu*, ſeu *à Caſu*, qui nimirum propter vim externam interturbatæ naturæ offendicula ſunt, atque ſcandala. Tales etenim fœtus immaturi ſunt, & ante tempus à natura præſcriptum, impulſore malè proſpero, præmaturè depulſi. Fide igitur indubitata, partus omnis, à ſanis vegetiſque parentibus prognatus, ſeſe *Octavo*, unius naturæ inſtigatione pellens in lucem, ſalvus & incolumis reputetur, quantùm ſcilicet ſpectat ad vim Vitalitatis à partione ſoboleſcentem; nam aliundè quid vetat ipſum concedere fatis, pari infortunio ac vel ſeptimeſtres, vel etiam nonimeſtres. De his ſpontaneis *Octimeſtribus* priora, feliciáque & fauſta, atque vitalia Scriptorum Placita leguntur. At ubi contraria vice, criminoſóque eventu, regularis, ſtatáque partio diſturbatur, quid mirum, interruptæ ac violatæ naturæ fœtum, *Octavo* intercidere? Intercidit & univerſè, nec uſpiam ſoſpitatur vi ejectus. De his ergo poſteriora, damnoſáque & peremptoria, in miſellos *Octimeſtres*, à morte redimendos, Decreta, quotquot ea ſint primitùs expedita, promulgantor. Qui itaque, ut reſumam ſimul & perorem, ex ſeſe, & cauſis internis, nono naſciturus eſt; aliundè & extrinſecùs, *Octavo* ſi paritur, inauſpicatò & ominoſè paritur. At quilibet *Octavo* naſcens, à principio ſibi interiori, omnibus externis, (*quæ malis avibus advolant perſæpe*) procul ſemotis, fauſtiſſimo ac auſpicatiſſimo partu, ſanitate ſarta, tectáque excluditur. Hanc frugiferam ſegetem ex Hippocrateis ar-

E 2 vis

† *Lib.* VII. *cap.* V. * *Hipp. de nat. puer.*

vis lætus demeſſui, * ὅσῃσιν, inquit, οὐδὲν εἴσω τοῦ πεπαγμένου χρόνου ἑκάστῃσι τὰ τικτόμενα ἀπόγονα γίνεται. *Quibus, partionis intra limitatum tempus ſiniſtri nihil accidit, Vitales ſingulis illis Partus contingunt.* Summis igitur cautionibus ſibi proſpiciant gravidæ, nocivis ne ſuis pueruli maturitatem prævertant. Maximæ quippe molis eſt fœtum, frivola ſatum origine, propitio enixu in lucem promi. Is enim, ludicræ fortunæ & alumnus & partus, ventris alveo concluſus, ſexcentis in horas caſibus, veluti fluctibus, obvius eſt. Uſque eò deplorata ſunt ejus primordia, ut inconſtans illa ludibundæ unius arbitrium materculæ, ad omnia præceps, repentinâ ruinâ ſubvertat.

Epilogus. Amotâ igitur omni opinione præjudicatâ, compertum fiat animis temperatis haud inſolentes eſſe longævos *Octimeſtres.* Experimentis gravia ſuffragantur rationum momenta, quæ non modò hoc ipſum dogma ſtabiliunt inconcuſſum, ſed ei in ſpeciem adverſa, funditùs evertunt. Auctoritatibus tandem, ſi lis dirimenda, aut jurejurando controverſia diſtrahenda, an non Juridicè *Hippocratis Majores & Coætaneos*, ejúſque Nepotes inſuper plurimos, *Ariſtotelem*, *Cæcilium*, *Aſclepiadem*, *Plinium*, *Plutarchum*, & *Galenum*, cæteróſque complures, optimis auſpiciis, veridicos fatorum augures, fidóſque Nobis *Octimeſtrium* vitæ & ſponſores & fidejuſſores, toti tumultuariæ in *Octimeſtres* furentum turbæ fortiter oppoſuerimus. Huic igitur *Experientiæ*, *Rationis*, & *Auctoritatis*, veluti ſacratiſſimo *Tripodi* fatidicæ ſuperpoſitæ *Phœbades*, genuina φῶτα βίου, veriſſimè vaticinabuntur

Omnem ſponte naſciturum Octimeſtrem *fore vitalem.*

* *Epid. 6. ſect. 8. aphor. 6. & Epid. 2. ſect. 3.*

F I N I S.

CAR-

CAROLO DRELINCURTIO
PETRUS DE VILLEMANDY
S. P. D.

Ultro quidem, *Vir Celeberrime*, officioſiſſimam illam & ingenioſiſſimam, quam nobis miſiſti Doctiſſimi *Bocharti* Epiſtolam, nonnullis aliis, quibus noſtra Operum ejus Editio ornata eſt, ſubjeciſſemus, ſiquidem ſummi illius Viri eruditio, ingenium, candor & judicium in ea non minùs eluceant, quàm in reliquis; ſed tardiùs certè nobis eſt tranſmiſſa ut convenientem poſſit inter eas ſitum obtinere; forſánque congruentiorem ſortiretur, ſi *quintam* libelli tui, quam plerique deſiderant, *Editionem* curares, frontíque præponeres. Ut ut ſit, remitto ex Auctoris autographo fideliſſimè deſcriptam, *Latinóque idiomate donatam*, expectans quid ea in re nobis ſis præſcripturus. Interea Vale ut mereris.

Lugduni-Batavor. 17. *Kal. Aug.* 1691.

EPISTOLA BOCHARTI.

Quanquam ex nomine literis tuis ſubſcripto non intellexiſſem, *Vir Clariſſ:* te eſſe *Celeberrimi Drelincurtii* filium, id continuò ex eruditiſſimo & elegantiſſimo, quem ad me de *Octimeſtri partu vivaci* dediſti libello conjeciſſem, in quo perſpicuè adeò digniſſima Illuſtriſſimi hujus parentis ſoboles mihi videris,

Fortes creantur fortibus, & bonis:
Eſt in juvencis, eſt in equis patrum
Virtus: nec imbellem feroces
Progenerant aquilæ columbam.
Doctrina ſed vim promovet inſitam;
Rectíque cultus pectora roborant.

Et certè, quanquam à natura excellenti ingenio ſis donatus, liberalis tamen inſtitutio, labórque & ſtudium eò uſque ingenitas dotes auxerunt, firmarunt ac ornarunt, ut nullatenus dubitetur, quin eundem inter Medicinæ Doctores, quem Doctiſſimus & piiſſimus

pater inter Evangelii Præcones jam habet locum, mox ſis habiturus. Revera quidem rationes quibus in aſtruenda opinione tua uteris multæ ſunt, denſatæ & validæ, *hæret pede pes*, *denſúſque viro vir*. Stylus quoque elegans & floridus, ipſéque ego expertus quam vim ad perſuadendum habeant, antequam enim ſcriptum tuum legiſſem omnes partus Octimeſtres, *indictâ cauſâ*, morti adjudicabam, ſed deinceps mentem illam abjudicaturus ſum, nec per me ſtabit, quin *Octimeſtres* illi fiant, ſi verbo des veniam, *Octogenarii*; quæ meta eſt ultima, quam & *David* & *Mimnermus* Poëta humanæ longævitati præfigunt.

Deum ſupplex veneror, cùm Venerandus parens, tum ipſemet Tu, illam transgrediamini; utrique porrò famam conciliet, illi in *Eccleſia*, tibi in *Rep.* florentiſſimam, quùm ex æquo nati ſitis ambo ad ſalutem humano generi mediis minimè vulgaribus, ille *animo*, tu *corpori* procurandam. Id votis ardentibus optat, qui tui in perpetuum cultor futurus eſt devotiſſimus,

Cadomi 5. Kal. April 1663. SAMUEL BOCHARTUS.

CAROLO DRELINCURTIO, Medico Regio,

PETRUS DU BOSC S. P. D.

Nequit meus animus ſeſe diutiùs continêre quin in gratiarum actiones erumpat pro pereleganti Diatriba, qua me condecorare dignatus es. Ipſam certè magna cum voluptate ſedulus legi, & totum me in admirationem illa traduxit, cùm viderim te Unum tot innocuos & inſontes partus, ab ipſa morte, quam ipſis ſeveri & iniqui Judices irrogant, tam acriter vindicaſſe.

In tuo autem opuſculo pondera rerum & acumen ingenii ita decertant ut Lectorem tuas in partes undique pertrahant; aſſenſum enim ubique cogis, nec ullum pateris refractarium, quin ipſum evincas

cas atque perdomes, ac etiam per triumphum ducas. Nec modò quibuſvis vel pertinaciſſimis animis tua dogmata perſuades, ſed lectorem tuum mirè delectas verbis tuis electiſſimis atque mellifluis; & certè ſi tuis *Ægris Præſcripta* dulcedine tanta delibuta ſint, ægrotare juvat & volupe prorſus eſt tuas in manus incidere, potionéſque tuas ſorbillare. *Ars* ergo tua, penes te facundum, nuſquam eſt *Muta*, ſed vivaciter & jucundè ſonora, atque ita non in caſſum auguror ſcriptionem tuam tantæ celebritatis apud Medicos futuram eſſe, quantæ Scripta Paterna Theologos inter. Quoniam autem iſthæc elocutio mea omni alio præconio major eſt, conſequens fit ut nihil ſubnectam præter animum in te gratum, tuíque Nominis ſtudioſiſſimum.

Cadomi Nonis Aprilibus 1663.

Eidem, Profeſſori jam creato, & ſuos Octimeſtres tertiùm vulganti.

Digniſſime Vir & mihi perquam obſervande.

Gratias tibi ago quas poſſum maximas cùm pro dono literario liberaliter mihi impartito, tùm pro prolixa & immerita in me humanitate, cui quid rependam, in præſenti non invenio, paratus tamen officiis vicem reddere.

Diatribam tuam magna cum cura ruminatus ſum ut veritatem experirer ejus quod Encomiaſtes tuus C. *Sponius* non infeliciter de te præcinuit, & pro donis, divinitùs tibi conceſſis, verè χαίρω καὶ συγχαίρω σοι. Deum precor te animo & corpore ſoſpitet, quò viva voce & ſcriptis rei Medicæ Cultores diu multúmque beare queas.

Tuus omni officio

GISBERTUS VOETIUS.

Trajecti Batavorum. III. *Non. Mart.* CIↃ. IↃC. LXIX.

EIDEM

E I D E M.

Profeſſoratum tibi nuper & meritò, *Vir Clariſſ.* gratulatus ſum; nunc verò arctiùs aſtringor ut lætitiam meam tuum in ſinum rurſus effundam ob elegantem illam atque jucundam, plurimóque judicio ſubactam Diſſertationem tuam de *Partu Octimeſtri.* Illa certè tota tuum illuſtre Nomen ſpirat, & eruditionem tuam immenſam patefacit. Exindè igitur non eſt quòd dubitem te florente, floridam quoque fore Acad. tuam, nam utì tu ſummo futurus es ipſi ſplendori, ſic ipſa tibi gloriam atque famam conflatura eſt ingentem, ſicut iſtud ſub cœleſti nutu, animitùs tibi voveo,

Groningæ Kal. Maii 1669.

SAMUEL MARESIUS,
S. S. Theol: Prof: Primarius.

E I D E M,

FR. BURMANNUS
S. S. Theolog. Profeſſor.

Eruditionis tuæ lumen, Vir Conſpicue, perquam ſplendidum, quod perſpectum abundè habebam, cùm volueris ex ſcriptis ipſis penitius certiúſque cognitum mihi atque exploratum, debeo certè profiteri hærere mihi animum quid primùm, quid deinceps, quid poſtremum magis in te mirer & laudem. Omnia tam eruditè, tam eleganter & tam apertè abſolviſti, ut videaris ea noviſſe & in numerato habere, quæ humanum captum ſuperant. Tu quippe abſtruſiſſima quæque ſedulus rimaris, & fideliter patefacis, nam quod alii hæſitanter & ineruditè fecerunt, tu ſolidè atque nervoſè executus es; rem enim tuam è fundamentis pleniſſimè eruis, & ab ovo ad pullum oculatiſſimè deducis, illóque nomine ſanctioris Medicinæ Cultores æternùm tibi devinxiſti. Me quod attinet, quùm aliud mihi non detur niſi ut præſtantiſſimas illas animi tui dotes venerer, ſtudio & curæ maximis ſemper erit, ut quantus earum admirator ſim omni opere

opere præſtem. Tuam interim Diſſertationem, quam attentè legi atque relegi, & quæ profundam redolet doctrinam atque judicium acre, & rerum uſu plenè ſubactum, in parte non abſtruſa Bibliothecæ meæ exponam, ut in viva hac ſpirantíque ingenii tui pereruditi imagine te aſſiduus contempler. Vale Vir præſtantiſſime & de egregio publico ultra mereri perge præclaris illis animi tui, mirè fœcundi, monumentis.

Ultrajecti. Nonis Martiis. 1669.

EIDEM,

ISAACUS VOSSIUS S. P. D.

Venerandi Parentis tui plurimùm ſemper ſuſpexi merita, ut verò tua etiam nunc ſuſpiciam, *Vir Clar.* facit eximia tua eruditio, illa quidem fama ex parte mihi cognita, ſed cujus longè certius indicium dederint mihi præclaræ tuæ de *Octim. Partu* Obſervationes. Legi illas ſumma cum voluptate, & ut Academiæ, cujus præcipuum Ornamentum meritò haberis, ita quoque mihi plurimùm gratulor de honore quo me afficis, cùm me dignum exiſtimas, quem amoris & benevolentiæ tuæ vinculis cupias tibi obſtringere. Vellem ea virtus mihi adeſſet, qua pro tam ſingulari favore gratum me præſtare poſſem, ídque ſaltem efficere ut nec te tui de me judicii, nec noſtri unquam pœniteat obſequii.

Cæterùm allaboraturus ſum ut cognoſcas ex iis qui eruditioni tuæ favent, neminem eſſe cui cultu & obſervantia concedam. Vale, Vir eximie.

Hagæ. x. *April.* 1669.

E I D E M.

Clariſſ. & Celeberr. Vir,

Næ tu plenus es officii & humanitatis homo, & iis virtutibus, quibus veſtra gens alios antecellit, ſic emines, ut cæteris omnes Gratias videaris præripuiſſe. Quid enim fieri poteſt humanius & amabilius, quàm quod tu, cum tuis & literis & donis omnis elegantiæ & deliciarum genere ita conditis ut me excitent ad admirandam ingenii tui præſtantiam & ſuavitatem. Tam multa enim abſcondita ex abdito naturæ ſinu profers, tam multos viros eximios tam doctè refellis, ut omnes qui rerum latentes cauſas cognoſcere cupiunt, tibi plurimùm ſe debere ſemper ſint profeſſuri, niſi livore ſuffuſam, vel occæcatam ignorantia mentem gerant, Tu enim ex tenebris eruiſti quæ ignorabant omnes antehac. Errores aliorum ſic diſcuſſiſti ut omnis dubitandi via ſit in poſterum cunctis præcluſa. Tibi igitur de tam felici ingenii tui fœtu gratulor, & nobis gaudeo. Me ſanè & plurima à te didiciſſe, & multùm tibi pro tua in me benignitate obſtrictum eſſe ſemper præ me feram, & ſtudiis, officiis, obſervantia, tibi, aliiſque teſtatum faciam. Vale, Vir ſingularis, & Acad. noſtram, cujus decus es conſpicuum, exornare perge.

Celeberrimo Nomini tuo devotiſſimus,

NICOLAUS HEINSIUS.

Hagæ Comit. Idid. April. CIↃ. IↃC. LXIX. *Anni Dionyſiaci.*

F I N I S.

CAROLI DRELINCURTII,

Regii olim in Galliis Medici,

NUNC VERO'

In Univerſitate Lugdunenſi Profeſſoris Practici & Anatomici,

APOLOGIA MEDICA,

Quâ depellitur illa calumnia,

MEDICOS SEXCENTIS ANNIS ROMA EXULASSE.

Editio tertia.

LUGDUNI BATAVORUM,

Apud FELICEM LOPEZ,

Anno cIɔ Iɔ cxciii.

Εὐλαβοῦ τὰς διαβολάς, κἂν ψευδεῖς ὦσιν, οἱ γὰρ πολλοὶ τὴν μὲν ἀλήθειαν ἀγνοοῦσι, πρὸς δὲ τὴν δόξαν ἀποβλέπουσι.

Cave Tibi à calumniis, etſi falſa ſunt, plerique enim veritatem ignorant, opinionem autem reſpiciunt.

Iſocrates ad *Demonicum.*

ILLUSTRIBUS,

AMPLISSIMIS, HONORATISSIMISQUE VIRIS,

ACADEMIÆ LUGDUNO-BATAVÆ CURATORIBUS;

NEC-NON

Illorum Collegis Conſultiſſimis, Honoratiſſimiſque, Reip. Leidenſis Conſulibus,

CAROLUS DRELINCURTIUS, S. P. D.

Obſtrictus *Nobiliſſimis* & *Ampliſſimis Nominibus Veſtris* vario beneficiorum genere, quidpiam, quô gratum meum erga vos animum teſtarer, libandi voluntatem jam olim ſuſcepi. At replicanti mihi quodnam donarium ad veſtrum tholum appenderem, veritus ſum ne levidenſæ munus talibus tantíque faciendis NOMINIBUS VESTRIS indignum foret; conſultius itaque ducebam muneris exortem memet continere. Sed Profeſſorio Munere novo mihi delato, Veſtra mihi beneficia conduplicaſtis, quæ me conſcium ita premunt ut ingrati animi crimen effugere non potis ſim, ſi manibus vacuis, ad Vos, VIRI undique MUNIFICI ſimul & MAGNIFICI, accedere pergam.

Dum ſic mecum luctor, en mihi occaſio inſperata quidem, ſed idonea ſeſe dat ultrò, quam, ne calva ſit, arripio, VESTRI'SQUE NOMINIBUS MAGNIS atque PRÆCLARIS hoc quicquid eſt opel-

læ eâ nuncupo fiduciâ æquitatis Vos patrocinium ſuſcepturos; ac proin me univerſúmque mecum Apollinarem Chorum, *cujus jura tueor*, firmiſſimo præſidio defenſuros.

Illud profectò ſi præſtiteritis, *utì Vos id præſtituros planè confido*, Veritas illa de Medicis Italiâ nunquam profugis, quam Cimmeriis è tenebris in lucem protraxi, nemini deinceps latebit; ſed ſuo fulgore cæcatas priùs erroribus menteis dum colluſtrabit, Medicorum ſycophantas pudore ſuffundet.

Tantum porrò de Medicis Italiâ pulſis ludibrium, etſi falſiſſimum non foret, nulla tamen ignominia Medicos ſingulatim deformaret, cùm Romanorum Faſti alius omnis hominum ſortis injuſta & erubeſcenda exilia crepent: Medicos tamen decet iſtud propellere convicium. Utinam ego, qui totus in publica commoda incubui, VOBIS, Viri GRAVES & ÆQUISSIMI, qui in nos JUDICES ſedetis, illius videar haud inſtrenuus propulſator.

Verbo finiam, poſtquam Vobis, *Viri* haud minùs *Boni* quàm *Potentes*, vovenda vovero; *ævum* longum & ſalubre, ínque dies ſingulos honoribus atque divitiis auctius; *Familiarum* incolumitatem, perennitatem, beatitudinem; *Academiæ* decus in omnem hominum ætatem grandius; *Reip.* fundamentum *pietate* perpetuò ſtabile; *Juſtitiæ* potentiam & ſanctitatem auctiores; *Civium* irruptam copulam, mutuis officiis conglutinatam; *Commercii* ſucceſſus felices & fauſtos; *Rerum* denique *omnium* exitus ſecundos atque fortunatos, ſed quos *Deus* ipſe ſecundet atque fortunet.

Vovebam Lugduni ad Rhenum. Idib: Julii,

ANNO M. DCLXXI.

CARO-

CAROLUS DRELINCURTIUS

Τοῖς Φιλιάτροις χαίρειν.

Qui Præfationes odi, præfari cogor, & quidem prolixè; primùm, ut effrænatos refrænem qui notulas huiç Orationi ideo adjectas eſſe deblaterant, quòd *Sphingis* ænigmatis ſit obſcurior, & egeat *Oedipô*. Hoc quippe commentarioli eâ re vulgavi, quia Orationem anguſtam (*utpote horulâ coarctatam*) oportuit. Quæ igitur præ temporis anguſtiis inter Orandum reticui, illa demum adjeci ubi quotidiano ſuo convicio hoc opellæ ut emitterem amici efflagitarunt.

Alterum ludibrium eſt, *Me umbratilem eſſe, & calumniam retudiſſe à nemine Scriptorum in Medicos jactatam*; ergo Medicorum Sycophantas de Literatorum tribunali citabo. Sed priuſquam illos judicio ſiſtam, juris mei ortum repetam à fonte.

Oratio hac in Academia recèns habita eſt, cujus lemma nihil quidem ad Medicos attinebat, excurrente tamen illa perſtringebantur. Rumor illico ſpargitur Medicos eſſe læſos, ſed qua in parte, ambigitur. Vulgatior fama fert, *de Medicis ſexcentos annos Roma pulſis* injectam eſſe mentionem; & id profectò famæ ita percrebuit, ut Medicus Ordo ſtatim perceperit, vetus illud *de Medicis Roma exulibus* convicium inhæreſcere penitus in mentibus, atque adeò animis eximendum eſſe concluſerit. Cùm autem meæ partes eſſent Candidatum Apollinari Daphne, ſolenniter redimire, id odioſi & litigioſi thematis mihi datum eſt. Ab hoc ergo Facultatis Medicæ Decreto declinare nolui, ne vel *Medicorum jura prodere*, vel *ignaviam*, rerúmve priſcarum *ignorationem* præ me ferre, viderer. Nihil igitur cauſatus ſum, ſed meis & Facultati morigerum, & Arti fidelem me præbui. Satius enim duxi, *veritatis aſſerendæ gratiâ*, cum aliis inſtituere mihi certamen, quàm Virorum deterreri minis, qui ab hac pro Medicis dicenda cauſa me abſterrere contendebant, ceu

Veri-

pater inter Evangelii Præcones jam habet locum, mox ſis habiturus. Revera quidem rationes quibus in aſtruenda opinione tua uteris multæ ſunt, denſatæ & validæ, *hæret pede pes, denſúſque viro vir.* Stylus quoque elegans & floridus, ipſéque ego expertus quam vim ad perſuadendum habeant, antequam enim ſcriptum tuum legiſſem omnes partus Octimeſtres, *indictâ cauſâ*, morti adjudicabam, ſed deinceps mentem illam abjudicaturus ſum, nec per me ſtabit, quin *Octimeſtres* illi fiant, ſi verbo des veniam, *Octogenarii*; quæ meta eſt ultima, quam & *David* & *Mimnermus* Poëta humanæ longævitati præfigunt.

Deum ſupplex veneror, cùm Venerandus parens, tum ipſemet Tu, illam transgrediamini; utrique porrò famam conciliet, illi in *Eccleſia*, tibi in *Rep.* florentiſſimam, quùm ex æquo nati ſitis ambo ad ſalutem humano generi mediis minimè vulgaribus, ille *animo*, tu *corpori* procurandam. Id votis ardentibus optat, qui tui in perpetuum cultor futurus eſt devotiſſimus,

Cadomi 5. Kal. April 1663.

SAMUEL BOCHARTUS.

CAROLO DRELINCURTIO,
Medico Regio,

PETRUS DU BOSC
S. P. D.

Nequit meus animus ſeſe diutiùs continêre quin in gratiarum actiones erumpat pro pereleganti Diatriba, qua me condecorare dignatus es. Ipſam certè magna cum voluptate ſedulus legi, & totum me in admirationem illa traduxit, cùm viderim te Unum tot innocuos & inſontes partus, ab ipſa morte, quam ipſis ſeveri & iniqui Judices irrogant, tam acriter vindicaſſe.

In tuo autem opuſculo pondera rerum & acumen ingenii ita decertant ut Lectorem tuas in partes undique pertrahant; aſſenſum enim ubique cogis, nec ullum pateris refractarium, quin ipſum evin-

cas atque perdomes, ac etiam per triumphum ducas. Nec modò quibuſvis vel pertinaciſſimis animis tua dogmata perſuades, ſed lectorem tuum mirè delectas verbis tuis electiſſimis atque mellifluis; & certè ſi tuis *Ægris Præſcripta* dulcedine tanta delibuta ſint, ægrotare juvat & volupe prorſus eſt tuas in manus incidere, potionéſque tuas ſorbillare. *Ars* ergo tua, penes te facundum, nuſquam eſt *Muta*, ſed vivaciter & jucundè ſonora, atque ita non in caſſum auguror ſcriptionem tuam tantæ celebritatis apud Medicos futuram eſſe, quantæ Scripta Paterna Theologos inter. Quoniam autem iſthæc elocutio mea omni alio præconio major eſt, conſequens fit ut nihil ſubnectam præter animum in te gratum, tuíque Nominis ſtudioſiſſimum.

Cadomi Nonis Aprilibus 1663.

Eidem, Profeſſori jam creato, & ſuos Octimeſtres tertiùm vulganti.

Digniſſime Vir & mihi perquam obſervande.

Gratias tibi ago quas poſſum maximas cùm pro dono literario liberaliter mihi impartito, tùm pro prolixa & immerita in me humanitate, cui quid rependam, in præſenti non invenio, paratus tamen officiis vicem reddere.

Diatribam tuam magna cum cura ruminatus ſum ut veritatem experirer ejus quod Encomiaſtes tuus C. *Sponius* non infeliciter de te præcinuit, & pro donis, divinitùs tibi conceſſis, verè χαίρω καὶ συγχαίρω σοι. Deum precor te animo & corpore ſoſpitet, quò viva voce & ſcriptis rei Medicæ Cultores diu multúmque beare queas.

Tuus omni officio

Trajecti Batavorum. III. *Non. Mart.* CIƆ. IƆC. LXIX.

GISBERTUS VOETIUS.

EIDEM

E I D E M.

Profeſſoratum tibi nuper & meritò, *Vir Clariſſ.* gratulatus ſum; nunc verò arctiùs aſtringor ut lætitiam meam tuum in ſinum rurſus effundam ob elegantem illam atque jucundam, plurimóque judicio ſubactam Diſſertationem tuam de *Partu Octimeſtri.* Illa certè tota tuum illuſtre Nomen ſpirat, & eruditionem tuam immenſam patefacit. Exindè igitur non eſt quòd dubitem te florente, floridam quoque fore Acad. tuam, nam utì tu ſummo futurus es ipſi ſplendori, ſic ipſa tibi gloriam atque famam conflatura eſt ingentem, ſicut iſtud ſub cœleſti nutu, animitùs tibi voveo,

Groningæ Kal. Maii 1669.

SAMUEL MARESIUS,
S. S. Theol: Prof: Primarius.

E I D E M,

FR. BURMANNUS
S. S. Theolog. Profeſſor.

Eruditionis tuæ lumen, Vir Conſpicue, perquam ſplendidum, quod perſpectum abundè habebam, cùm volueris ex ſcriptis ipſis penitius certiúſque cognitum mihi atque exploratum, debeo certè profiteri hærere mihi animum quid primùm, quid deinceps, quid poſtremum magis in te mirer & laudem. Omnia tam eruditè, tam eleganter & tam apertè abſolviſti, ut videaris ea noviſſe & in numerato habere, quæ humanum captum ſuperant. Tu quippe abſtruſiſſima quæque ſedulus rimaris, & fideliter patefacis, nam quod alii hæſitanter & ineruditè fecerunt, tu ſolidè atque nervoſè executus es; rem enim tuam è fundamentis pleniſſimè eruis, & ab ovo ad pullum oculatiſſimè deducis, illóque nomine ſanctioris Medicinæ Cultores æternùm tibi devinxiſti. Me quod attinet, quùm aliud mihi non detur niſi ut præſtantiſſimas illas animi tui dotes venerer, ſtudio & curæ maximis ſemper erit, ut quantus earum admirator ſim omni opere

opere præſtem. Tuam interim Diſſertationem, quam attentè legi atque relegi, & quæ profundam redolet doctrinam atque judicium acre, & rerum uſu plenè ſubactum, in parte non abſtruſa Bibliothecæ meæ exponam, ut in viva hac ſpirantíque ingenii tui pereruditi imagine te aſſiduus contempler. Vale Vir præſtantiſſime & de egregio publico ultra mereri perge præclaris illis animi tui, mirè fœcundi, monumentis.

Ultrajecti. Nonis Martiis. 1669.

E I D E M,

ISAACUS VOSSIUS S. P. D.

Venerandi Parentis tui plurimùm ſemper ſuſpexi merita, ut verò tua etiam nunc ſuſpiciam, *Vir Clar.* facit eximia tua eruditio, illa quidem fama ex parte mihi cognita, ſed cujus longè certius indicium dederint mihi præclaræ tuæ de *Octim. Partu* Obſerva iones. Legi illas ſumma cum voluptate, & ut Academiæ, cujus præcipuum Ornamentum meritò haberis, ita quoque mihi plurimùm gratulor de honore quo me afficis, cùm me dignum exiſtimas, quem amoris & benevolentiæ tuæ vinculis cupias tibi obſtringere. Vellem ea virtus mihi adeſſet, qua pro tam ſingulari favore gratum me præſtare poſſem, ídque ſaltem efficere ut nec te tui de me judicii, nec noſtri unquam pœniteat obſequii.

Cæterùm allaboraturus ſum ut cognoſcas ex iis qui eruditioni tuæ favent, neminem eſſe cui cultu & obſervantia concedam. Vale, Vir eximie.

Hagæ. x. *April.* 1669.

E I D E M.

Clariſſ. & Celeberr. Vir,

Næ tu plenus es officii & humanitatis homo, & iis virtutibus, quibus veſtra gens alios antecellit, ſic emines, ut cæteris omnes Gratias videaris præripuiſſe. Quid enim fieri poteſt humanius & amabilius, quàm quod tu, cum tuis & literis & donis omnis elegantiæ & deliciarum genere ita conditis ut me excitent ad admirandam ingenii tui præſtantiam & ſuavitatem. Tam multa enim abſcondita ex abdito naturæ ſinu profers, tam multos viros eximios tam doctè refellis, ut omnes qui rerum latentes cauſas cognoſcere cupiunt, tibi plurimùm ſe debere ſemper ſint profeſſuri, niſi livore ſuffuſam, vel occæcatam ignorantia mentem gerant, Tu enim ex tenebris eruiſti quæ ignorabant omnes antehac. Errores aliorum ſic diſcuſſiſti ut omnis dubitandi via ſit in poſterum cunctis præcluſa. Tibi igitur de tam felici ingenii tui fœtu gratulor, & nobis gaudeo. Me ſanè & plurima à te didiciſſe, & multùm tibi pro tua in me benignitate obſtrictum eſſe ſemper præ me feram, & ſtudiis, officiis, obſervantia, tibi, aliiſque teſtatum faciam. Vale, Vir ſingularis, & Acad. noſtram, cujus decus es conſpicuum, exornare perge.

Celeberrimo Nomini tuo devotiſſimus,

NICOLAUS HEINSIUS.

Hagæ Comit. Idid. April. CIↃ. IↃC. LXIX. *Anni Dionyſiaci.*

F I N I S.

Digitized by Google

CAROLI DRELINCURTII,

Regii olim in Galliis Medici,

NUNC VERO

In Univerſitate Lugdunenſi Profeſſoris Practici & Anatomici,

APOLOGIA MEDICA,

Quâ depellitur illa calumnia,

MEDICOS SEXCENTIS ANNIS ROMA EXULASSE.

Editio tertia.

LUGDUNI BATAVORUM,

Apud FELICEM LOPEZ,

ANNO CIↃ IↃ CXCIII.

Εὐλαβοῦ τὰς διαβολὰς, κἂν ψευδεῖς ὦσιν, οἱ γὰρ πολλοὶ τὴν μὲν ἀλήθειαν ἀγνοοῦσι, πρὸς δὲ τὴν δόξαν ἀποβλέπουσι.

Cave Tibi à calumniis, etſi falſæ ſunt, plerique enim veritatem ignorant,. opinionem autem reſpiciunt.

Iſocrates ad *Demonicum.*

ILLUSTRIBUS,

AMPLISSIMIS, HONORATISSIMISQUE VIRIS,

ACADEMIÆ LUGDUNO-BATAVÆ CURATORIBUS;

NEC-NON

Illorum Collegis Conſultiſſimis, Honoratiſſimiſque, Reip. Leidenſis Conſulibus,

CAROLUS DRELINCURTIUS, S. P. D.

Obſtrictus *Nobiliſſimis* & *Ampliſſimis Nominibus Veſtris* vario beneficiorum genere, quidpiam, quô gratum meum erga vos animum teſtarer, libandi voluntatem jam olim ſuſcepi. At replicanti mihi quodnam donarium ad veſtrum tholum appenderem, veritus ſum ne levidenſæ munus talibus tantíque faciendis NOMINIBUS VESTRIS indignum foret; conſultius itaque ducebam muneris exortem memet continere. Sed Profeſſorio Munere novo mihi delato, Veſtra mihi beneficia conduplicaſtis, quæ me conſcium ita premunt ut ingrati animi crimen effugere non potis ſim, ſi manibus vacuis, ad Vos, VIRI undique MUNIFICI ſimul & MAGNIFICI, accedere pergam.

Dum ſic mecum luctor, en mihi occaſio inſperata quidem, ſed idonea ſeſe dat ultrò, quam, ne calva ſit, arripio, VESTRI'SQUE NOMINIBUS MAGNIS atque PRÆCLARIS hoc quicquid eſt opel-

læ eâ nuncupo fiduciâ æquitatis Vos patrocinium ſuſcepturos; ac proin me univerſúmque mecum Apollinarem Chorum, *cujus jura tueor*, firmiſſimo præſidio defenſuros.

Illud profectò ſi præſtiteritis, *utì Vos id præſtituros planè confido*, Veritas illa de Medicis Italiâ nunquam profugis, quam Cimmeriis è tenebris in lucem protraxi, nemini deinceps latebit; ſed ſuo fulgore cæcatas priùs erroribus menteis dum colluſtrabit, Medicorum ſycophantas pudore ſuffundet.

Tantum porrò de Medicis Italiâ pulſis ludibrium, etſi falſiſſimum non foret, nulla tamen ignominia Medicos ſingulatim deformaret, cùm Romanorum Faſti alíus omnis hominum ſortis injuſta & erubeſcenda exilia crepent: Medicos tamen decet iſtud propellere convicium. Utinam ego, qui totus in publica commoda incubui, VOBIS, Viri GRAVES & ÆQUISSIMI, qui in nos JUDICES ſedetis, illius videar haud inſtrenuus propulſator.

Verbo finiam, poſtquam Vobis, *Viri* haud minùs *Boni* quàm *Potentes*, vovenda vovero; *ævum* longum & ſalubre, ínque dies ſingulos honoribus atque divitiis auctius; *Familiarum* incolumitatem, perennitatem, beatitudinem; *Academiæ* decus in omnem hominum ætatem grandius; *Reip.* fundamentum *pietate* perpetuò ſtabile; *Juſtitiæ* potentiam & ſanctitatem auctiores; *Civium* irruptam copulam, mutuis officiis conglutinatam; *Commercii* ſucceſſus felices & fauſtos; *Rerum* denique *omnium* exitus ſecundos atque fortunatos, ſed quos *Deus* ipſe ſecundet atque fortunet.

Vovebam Lugduni ad Rhenum. Idib: Julii,

ANNO M. DCLXXI.

CARO-

CAROLUS DRELINCURTIUS

Τοῖς Φιλιάτροις χαίρειν.

Qui Præfationes odi, præfari cogor, & quidem prolixè; primùm, ut effrænatos refrænem qui notulas huic Orationi ideo adjectas eſſe deblaterant, quòd *Sphingis* ænigmatis ſit obſcurior, & egeat *Oedipô*. Hoc quippe commentarioli eâ re vulgavi, quia Orationem anguſtam (*utpote horulâ coarctatam*) oportuit. Quæ igitur præ temporis anguſtiis inter Orandum reticui, illa demum adjeci ubi quotidiano ſuo convicio hoc opellæ ut emitterem amici efflagitarunt.

Alterum ludibrium eſt, *Me umbratilem eſſe, & calumniam retudiſſe à nemine Scriptorum in Medicos jactatam*; ergo Medicorum Sycophantas de Literatorum tribunali citabo. Sed priuſquam illos judicio ſiſtam, juris mei ortum repetam à fonte.

Oratio hac in Academia recèns habita eſt, cujus lemma nihil quidem ad Medicos attinebat, excurrente tamen illa perſtringebantur. Rumor illico ſpargitur Medicos eſſe læſos, ſed qua in parte, ambigitur. Vulgatior fama fert, *de Medicis ſexcentos annos Roma pulſis* injectam eſſe mentionem; & id profectò famæ ita percrebuit, ut Medicus Ordo ſtatim perceperit, vetus illud *de Medicis Roma exulibus* convicium inhæreſcere penitus in mentibus, atque adeò animis eximendum eſſe concluſerit. Cùm autem meæ partes eſſent Candidatum Apollinari Daphne, ſolenniter redimire, id odioſi & litigioſi thematis mihi datum eſt. Ab hoc ergo Facultatis Medicæ Decreto declinare nolui, ne vel *Medicorum jura prodere*, vel *ignaviam*, rerúmve priſcarum *ignorationem* præ me ferre, viderer. Nihil igitur cauſatus ſum, ſed meis & Facultati morigerum, & Arti fidelem me præbui. Satius enim duxi, *veritatis aſſerendæ gratiâ*, cum aliis inſtituere mihi certamen, quàm Virorum deterreri minis, qui ab hac pro Medicis dicenda cauſa me abſterrere contendebant, ceu

Veri-

ceu *Veritatis acta cauſſa*, petulantiſſimum protinus crabronum agmen irritatum, in memet converſurus eſſem; vel, ut minore Medicos calumniantium probro id dixerim, quaſi hæc invidioſa veritas (*quam ex omni hominum memoria revulſi*) in odium & invidiam Medicinæ oſorum eſſet me raptura. Nullis igitur terriculis motus, omni rerum diſcrimini, *Medicorum ergò* memet objeci, hócque Veritatis patrocinium (*quod in me inclinatum recumbebat*) ſuſcepi, licèt egregiè gnarus ſim, Artis Phœbææ capitales hoſtes, in me *Patronum*, tanquam in *Scopum* ſuas acutiores ſagittas emiſſuros.

Ne interim videar umbratili larvâ deluſus, ceu Medicos Româ in exilium, (*ab hominum nemine ipſis irrogatum*) proficiſcentes vidiſſem, en illius exilii cùm *excogitatores*, tum præcones ad Judices producam, quò meos apud Sycophantas conſtet ſpectra & mendacia viſa me diſſipaſſe nuſquam, ſed hoſtium copias, totô præclaras terrarum Orbe, meis armis pulſas & fugatas eſſe.

En igitur à fronte, acris ille literarum literatiſſimus hoſtis *Henricus Cornelius Agrippa* 1 qui primus, *ſextô decimò ineunte ſeculô*, integra literarum ſeminaria hôc infelici loliô conſevit, *Romani quondam ſub Catone Cenſorio*, MEDICOS OMNES, *&* URBE TOTA, *&* TOTA ITALIA PEPULERUNT.

Exinde profectò juxta ſeminii illius indolem ſurrexêre lolia, quibus maledicum ita ſeſe exſatiavit hominum genus, ut eadem, ſed corrupta, atque adeò nocentiora horrendum hunc in modum, *Tubigenſes* 2 & *Argentinenſes* eructarint, *Roma ſexcentos ſtetit & floruit annos, antequam Medicos tectô & hoſpitiò excepit; quàm primùm verò periculo ſuo didicit, cicures ſe tantùm latrones & manſuetos homicidas excepiſſe, eos* ITERUM EXPULIT.

Virus autem illud unius ſuperioris Germaniæ limitibus nequaquam coërcitum eſt, ipſô etenim Agrippæ ſeculô Gallias totas pervaſit, *Michaël* quippe *Montanus* 3 id veneni hiſce vernaculis verbis in populum longè, latéque diffudit, *Les Romains avoient été ſix cens ans avant que de recevoir* LA MEDECINE; *mais aprés l'avoir eſſayée,* ILS LA CHASSERENT DE LEUR VILLE, PAR L'ENTREMISE DE CATON LE CENSEUR.

Imò,

1 *Lib. de vanit. ſcientiar. cap.* 83.
2 Utì palam erit *Tho. Lanſium,* atque *Melchiorem Junium* conſulenti.
3 Edit. Pariſ. 1652. p. 566.

Imò viroſum illud de Medicis ſcomma, è *Montanico* fœtente lacu, *tanquam è palude Stygiâ*, hoc in Belgium corrivatum eſt,

De Romeynen zijn ſes hondert jaer geweeſt eer ſy de Genees-konſte aannamen: Maer de ſelve beproeft hebbende, joegen ſy die uyt haar Stad door toe-doen van Cato *de Keurmeeſter van de Manieren* 1.

Quam igitur tanto opprobrio debes ἀντίχειρον, Amice Lector, ſi nec tuo ex fundo, nec ullius Scriptoris è penu extrahere potis es, illam, quæſo Te, ab hac Apologia expromere ne dedignator. Hac enim Antidoto animum tuum innutrias velim,

TOXICA NE POSSINT SÆVA NOCERE TIBI.

1 Siet de Werken van Beverwijk in 4. pag. 184.

F I N I S.

O R A T I O.

M. Rector; Almæ Civitatis prudentiſſimi Proceres; Collegæ honorandi; Literaturæ cultioris Antiſtites atque Protomyſtæ; Vóſque quotquot adeſtis Ornatiſſimo huicce meo Phœbeia lauru ritè condecorando Medicinæ Candidato vel ſanguine, vel affinitate, vel amicitiâ conjuncti; Venerandi Symmyſtæ, fideléſque Myſtagogi; Doctores & Magiſtri Liberalium Diſciplinarum acutiſſimi, eruditiſſimíque; Tu LECTISMA, *myſteriis Divinis dicata, Tu quoque Themidos Oraculis addicta, Túque deinceps Apollini conſecrata,* JUVENTUS; *Tu demum Illuſtriſſima reliqua Corona, grande meum decus hodiernum.*

P A R S P R I M A.

Quot præſenteis intueor, *quos ſalutavi Viros omnium Ordinum longè Clariſſimos*, linguis mihi faventeis & ab uno ore meo pendenteis, tot certè Medicum audiendi causâ, hoc in Illuſtre confluxiſtis Athenæum. At nomine, vicibúſque meis commutatis, *non Medici*, ſed *Medicorum Patroni*, parteis ſum acturus; Gallis enim Medicis, apud Senatum, dicere cauſam 1 integrum eſt. Quidni itidem, *alieno licèt degam in cœlo*, mihi fas erit candido hocce, ſolenníque die apud Vos Senatores Urbanos & Academicos cauſam, non meam quidem privatam, ſed quæ omnium Medicorum eſt, contra illos agere, qui non minùs falſò, quàm injurioſè, *ſexcentis annis Medicos Româ fuiſſe pulſos* promulgant.

Illam profectò calumniam oblivione voluntariâ contererem, ſi *fu-*

mus

1 Sic auritus, oculatúſque teſtor, conjunctiſſimum mihi P. M. Virum Medicum, *Guidonem Patinum*, bis apud Judices ſupremæ Curiæ Pariſienſis cauſas oraſſe. Videſis ejus Epiſt. IX. atque XLII. Edit. 2.

mus duntaxat eſſet noſtrum in Nomen putidè ſparſus; ſpontè ſiquidem evaneſceret: ſed quoniam veriſſima eſt Διαβολὴ, quæ Medicos omneis maledictis *figit*, illóſque, *ceu frameâ quadam acutiore atque veneniferâ*, 1, trajicit, contundenda prorſus eſt. Tanto igitur támque venenato vulneri medela Veritate facienda venit. Nobis etenim nihil magis inſitum eſt à Natura, quàm ut ſauciati Medicinam expetamus. Neminem itaque mirari ſubeat, ſi virulentum illud Medicorum corpori vulnus inflictum, percurare ſuſcipiam; aliàs quippe neglectum, aut malè curatum ſua Nos majori indies exederet feritate. Vires enim acquirit eundo, nec reliquorum more vulnerum, quæ calumnia intulit, temporis decurſu vel cicatrice obduci, vel miteſcere ſaltem pote fuit; ſed ediverſo unà cum ſeculis & ætatibus hominum inveteravit, atque ita exaſperatum eſt 2 ut in ulcus ferinum cancroſúmque degeneraverit.

Calumnia quidem in ſe, levis eſt ſermo & qui leviter volat, ſed qui graviter vulnerat; qui leviter tranſit, ſed qui graviter urit; qui leviter animum penetrat, ſed qui ex animo non leviter exit; qui demum, leviter profertur, ſed non leviter revocatur. Imò, qui pronis auribus ut accipitur, ſic & *in vivis largiter paſcitur*; *Nibil* quippe tam volucre eſt, quàm *maledictum*; nihil faciliùs emittitur, nihil citiùs excipitur; *nihil* latiùs diſſipatur; ac proin, credulum & maledicum hominum genus *vivaciter* pervadit. Exinde *vivax* eſt & illa, quam dixi *calumniam eſſe Medicis conflatam.* Sed illi, *vivaciſſima licèt*, ceu ſibilanti ſerpenti, ſuóque venefico halitu nos afflanti, caput exſcindendum eſt; & ne reſciſſo uno, *Hydra ad inſtar*, renaſcantur alia, omnem illi occaſionem amputabo, dum venenatam illam mendacémque de Medicis infamiam animis medullitùs inhærentem, imis de pectoribus revellam, ne Mortalium ullus, iiſdem deinceps morſibus, idem nobis venenum inſpiret. Id negotii gnaviter ſi confecero, gratiam ex illo, *non mi-*

1 Alluditur ad Pſalm. LVII. verſ. 5. LIX. verſ. 8. & LXIV. verſ. 4.

2 Quàm juſtè has de ſeculorum in Medicos iniquitate querimonias habeam, ex adductis in Præfat. ad φιλίατρον è *Thomæ Lanſii Conſultatione de prærogativæ certamine, quod eſt inter milites & Literatos*, pag. 58. editionis Tubinganæ, 1656, vel abunde liquet. Immò conſulendus venit *Melchior Junius*, *Orat.* 3. *de comparatione Medici*, *Philoſophi & Oratoris*. pag. 1331.

minimam certè, apud omnes Literatos ſum initurus: Literariæ ſiquidem Reip. intereſt, redivivus ſerpens ille Python, qui tot Appollinis Nepotes commordet, ut trucidetur: Is quippe morſu ſuo trifido, *ceu triplici telo*, non Medicos unicè, ſed *homines ternos* inſimul venenat; nam *delatos* cumprimis *Æſculapii Sacerdotes* inficit; *Auditorem* deinceps, veritate privat, dum illius in aureis ſuum venenum tranſmittit; ipſorum porrò *delatorum* conſcientiam atrociter ſauciat.

Inſuper his, acriùs me commovet, quòd profanum non modò vulgus, ſuum illud, quod à Viris, vel *malè feriatis*, vel *malè doctis* accepit, in nos effuderit virus, ſed &, quòd mendax illa, quâ miſerè laceramur contumelia, in tantum invaluerit, ut vel quaſdam *proborum & liberaliter eruditorum* menteis, dicámne *occupaverit*, an potiùs *occacaverit*. Illorum enim haud infimates, id probri & dedecoris, *coram in os*, mihi ſingulatim ac ſæpiùs intuliſſe nequaquam erubuerunt. Quoniam igitur, *Viri boni & Literarum docti*, eò credulitatis adducti ſunt, ſibi in animum ut induxerint, illam maledicti notam quâ inurimur, non *calumniam*, ſed *obtrectationem* eſſe; eò animoſiùs in hancce Medicorum cauſſam deſcendo, eóque acriori mentis impetu, veſtros animos ad illam converto. Tanta ſiquidem primævæ Medicorum formæ illata injuria altâ mente repoſta manet, & me vindicem ſollicitat & inſtigat, qui illam ulciſcar. En igitur illius putidæ calumniæ, O *Judices rerum, quotquot adeſtis integerrimi*, coram Vobis, ultorem me ſiſto, & rem ipſam ut aggrediar, vel ab ipſo exordio dicam, illorum eſſe, per quorum ora illud de Nobis volitat convicium, tanti ſui in nos convicii, aliquot ſaltem, vel *graveis* atque *ſpecioſas*, non autem *leveis* atque *captioſas*, rationes dare; aliàs, puri puti audient & pergraphici ſycophantæ. Quales autem ſint illorum, à quibus tantopere veritas abhorret, præſtigiæ atque captiones, ſumus infrà perinde detecturi atque diſſipaturi. Velim intereà, ex mei juris redundantia, generoſiùs cum ipſis agere, nec Medicorum jura, *quibus hodie patrocinor*, ſimplici rei nuſquam probatæ, nuſquámve probandæ, tueri negatione. Iſtoc ſiquidem ſuper argumento cùm omnia ſileant Annalium monumenta, nec uſpiam Gentium legere ſit, quonam vel 1 Plebeſcito, vel Senatuſconſulto *Medici*

1 Medicos ullo *Plebiſcito* Româ pulſos eſſe an quiſpiam ſomniaverit, mihi latet: Sed me nequaquam fugit, Virum acutum & aliàs vigilantem

Medici fuerint Româ exterminati; quibúſve fuerint, vel Populi juſſis, vel Patrum decretis, ROMAM REVOCATI, conſequens eſt, probrum illud, quod in nos conjiciunt; vel *malignè & turpiter* excogitarint; vel *ſuſpicioſè & temerè* ab aliis acceperint.

Res doloſè, fraudulentérque de nobis *excogitatas*, ceu hominum cerebroſorum commenta atque chimæras, vel Anticyram relegamus, vel ad incolas Lunæ exilio pellimus ſempiterno.

Illud autem probrum, in nos collatum, ſi aliis acceptum referunt; vel *ſcienter atque criminosè* tanquam *falſum probrum*; vel *inſcienter & inculpatè*, tanquam *hiſtoricum quid*, illud acceperunt. Si *priori* pacto id præſumpſerunt, eo ipſo nomine Sycophantia proditur, quam, utpote διαβολικὴν, diris eſſe devovendam profitemur. Si *hiſtoricâ* fide illud tenent; vel ex *infidis & ſubleſtæ fidei Auctoribus* id hauſerunt; vel ex *fidiſſimis & locupletiſſimis Veterum monumentis* id ipſum eruerunt. Si malè fidis, levibúſque, ac frivolis Scriptoribus id debent, nullo

tem, ſtupidè & oſcitanter ſcripſiſſe MEDICINAM SENATUSCONSULTO DAMNATAM *eſſe annis ſexcentis & ad tempora uſque Archagathi, qui Romam primùm venit anno V. C.* 535. Si enim ab illis Archagathi temporibus, retro computemus ſecula in quæ incideret fictum illud *Senatuſconſultum*, liquidò conſtabit *Urbem Romam* tunc temporis *nequaquam conditam, nedum Senatû honoratam fuiſſe.*

Hîc inſuper ſtuporem *conviciatorum* attendito. Fabulantur enim *à Senatu Romano in* 600 *annorum exilium actos fuiſſe Medicos.* Non animadvertunt interea (*præ alto qui illorum menteis urget & obruit ſtupore*) quod quemvis egregiè cordatum nequaquam fugit, *primò* ſcilicet ineptum atque abſurdum eſſe, exilium illud Medicis à Senatu in ætatem adeò longævam imperatum fuiſſe. Non contuentur *ſecundò*, penes Senatum nunquam fuiſſe, vel condere *Leges*, vel *Exilium* irrogare, quæ poſt talium, & *Legum* & *Exilii* denatos Auctores, perennarent. Romanorum enim Reſp. toties interpolis, id nequaquam tulit, nam ubi primùm, qui Reip. clavum tenebant, denaſcebantur; cæteri, qui defunctorum in locum ſufficiebantur, Deceſſorum Placita atque Decreta immutabant; *Leges* abrogabant, atque etiam in *Exilium* datos, de *exilio* reducebant. Utì profectò, vel in Imperii Romani ætatem uſque extremam, illorum *progenies* vitioſior atque vitioſior ſemper data, quas à *ſtirpe* habuerunt ſanctiones, illas certè violarunt atque funditus everterunt. Licèt igitur, *ſtulto* quopiam atque *veſano Senatus decreto fugiſſent in exilium Medici*; *illo ſanè*, vel Regum auctoritate; vel Coſſ. decretis; vel Populi ſuffragiis; vel Imperatorum juſſu, *exilio ſuo*, pauco poſt tempore *liberati fuiſſent.*

nullo in loco, nullóque in numero, Viris à cordatis id habendum eſt; quinimo, vel aniles in fabellas nulla ſpecie veri vel leviuſculè adumbratas; vel in ludibria Fauni, id ipſum referendum eſt. Nolim igitur, in illis & fabuloſitatum & phantaſmatum portentis elevandis immorari: Nemo quippe Veſtrum Omnium eſt, *Auditores Prudentiſſimi*, quem aut meræ nugæ, aut ſpectra ludificentur.

Scrutemur ergo *Veterum fide dignorum* penetralia, & inquiramus ſeduli num ex reconditioribus illorum monimentis tale quid extrahi queat, unde anſam de Medicis contumelioſè atque mendaciter ſcriptitandi arripiant, *ſexcentos annos, fuiſſe illis Româ interdictum.*

Id quippe ſi contigit unquam; vel *Catonis ante tempora*; vel *per illius ætatem*; vel *poſt illum denatum* contigiſſe neceſſum eſt. Quid enim temporarium datur ſuper *præteritum, præſens* & *futurum.*

At, nullis id unquam obtigiſſe temporibus hiſce rerum momentis luculenter evincam, & adverſum maledicentiæ fluctus vel inſanos atque decumanos firmiter ſtabiliam. Caſſius enim Hemina teſtatum reliquit primùm è Medicis veniſſe Romam, Peloponneſô, Archagathum, Lyſaniæ filium, L. Æmilio & M. Livio Coſſ. *anno V. C. quinto & trigeſimo ſupra quingenteſimum*; eíque jus Quiritium datum, & tabernam in compito Acilio ob id publicitus emptam fuiſſe. At CATO tunc temporis pueritiam vix egreſſus erat, annum ſiquidem agebat *quintum decimum*; natus eſt quippe Urbis anno *vigeſimo ultra quingenteſimum.*

E quibus, *profectò*, luce hac propemodum meridiana clariùs patet fieri non potuiſſe *Medicos ut Roma* Catonem ante adultum & auctoritate pollentem *expulerit*; Romam etenim nondum venerant. Qui igitur Medici Romæ fuerunt nunquam; *Roma fuerunt & iidem nunquam expulſi*; utpote quia *non Entis non datur expulſio.*

Quis noſtrûm, *amabò*, hoſpitem quempiam, quem nuſquam admiſit, ſuis ex ædibus extrudet & ejiciet? Quando enim ferunt ægriùs ejici, quàm non admitti hoſpitem; *ejectionem admiſſioni* opponunt. Falſò igitur Medici dicuntur *Roma ejecti*, qui purè dicendi ſunt, *Roma non admiſſi*, ſeu potiùs *Romam non veniſſe.* En ergo primum *de Medicis ante tempora Catonis Româ nequaquam exturbatis* negotium confectum. Excutiamus jam, num Catonis ejuſdem, ſed *creati Cenſoris* ævô, fuerint unquam *excluſi Româ.*

PARS

PARS SECUNDA.

Primùm quidem, Annalium omnium *illo* ſuper *Exilio ficto* ſilentium [1] altum victoriæ meis ab Adverſariis reportandæ mihi plus ſatis eſſet: Immo, Juridicum foret, ut, quam nobis inſtruunt *calumniam*, è Chronicis Authenticis *calumniam non eſſe* probarent; nihilominus, quia Lunam citiùs de ſphæra ſua deripient, reliquáve refixa cœlo ſidera devocabunt, quàm illud probaverint; velim ego, ex Veritatis quam tueor prærogativâ, inſequi pede preſſo ſecula *Catoniana*, atque *Catonianis* proxima, quibus *Medici Rom. numeroſiſſimi floruerunt.* Iſtud dum exequar, calumniatorum ſimul falſas *hypotheſes* evertam; ſubindè verò, rerum ſerie ductus, ſolidiſſimiſque fundamentis jactis, *Veritatem ipſam* ſtabiliter ædificabo.

PRIMAM ſuam HYPOTHESIN à Plinio mutuantur, apud quem legere eſt, *à Pop. Rom.* Catonis temporibus, *Medicinam fuiſſe damnatam.* Quibus Ædepol verbis nequaquam evincent, vel *Medicos fuiſſe Româ pulſos exilio*; vel illud exilium *annis ſexcentis duraſſe*, utì ſcriptitant, quos tenet inſanabile nos calumniandi cacoëthes.

Pli-

1 Non ſolùm enim Recentiores, ſed & Vetuſtiſſimi Hiſtorici, *omnes ad unum*, id exilii ſilent. At profectò, illud ore uno promulgaſſent, ni fictum & chimæricum foret. Cùm enim Romanorum res geſtas tot enarrent, & quædam vix memoranda memorent, rem certè, uſque adeò memorabilem & famoſam memoriæ & æternitati mandaſſent. Velim præprimis, non jocô & per tranſennam, ſed ſeriò & ex profeſſo *Plutarchum* attendamus. Is quippe de Porcio Catone tam diligenter ſcribit, ut illius Viri cùm *privatas*, tum *publicas* actiones recenſeat. Imò, Porcium ineptientem obſervat, & illius ineptias effert. An igitur, qui Catonianas ineptias redigit in Faſtos, is idem, Catonianum facinus illud, eouſque & audax & clarum, quô *Medicos Româ exterminaſſet*, ſuis monumentis non congſinabit? Idque præſertim, cùm occaſio commoda & idonea argumentum iſtud tractandi, ipſum non deficit; meminit enim *Catoniani in Medicos odii*: At Catonis in Medicos Edicti *οὐδ' ὕπαρ οὐδ' ὄναρ*, *nec vigilans, nec ſomnians* ſcripſit. Te pudeat ergo, tu quisquis es decocti pudoris hiſtrio, qui *Medicos*, ceu *profugos exiliô*, traducis & irrides: Iicèt enim veteratore Sophiſtâ verſutior eſſes, nunquam tamen ab his difficultatum tricis, *quibus intricatum te deriſorem deridendum propino*, temet extricares.

1 Lib.

Plinius etenim ubi ſcribit [1] *Populus Rom. Medicinam expertam damnavit*, idem ſcribit, ac ſi, *improbavit*, ſcripſiſſet. At Medicinam *improbare*, nequaquam eſt *Medicos in exilium projicere*. Quid enim, *vel hoc in ipſo Belgio*, vulgatius eſt quàm Medicorum aliquot praxin *improbare*, *reprehendere*, *atque culpare*, vel ſi velitis ut ſignificantiùs atque ornatiùs eloquar, ὑβρίζειν τι καὶ προπηλακίζειν, ἤτι παραδειγματίζειν; nuſquam tamen gentium, iidem Medici Veſtri quorum *damnatur* atque *traducitur* praxis, Veſtris ex Urbibus ejiciuntur.

Si quis mihi *Plinium* taliter interpretanti fidem deroget omnem, attendat quæſo ſedulus ad Orationis *Plinianæ* ſeriem atque copulam, & ſolis adinſtar radiantes haſce quaternas veritates, *ſuô firmiter innixas cubô*, contemplabitur.

Primò quidem, per verbum *damnavit*, aliud nihil *Plinium* ſibi velle, quàm Populum Rom. Artis illius quam *damnaverat* aliquo fuiſſe tædio affectum.

IIò. Per Medicinam, eò loci, *Chirurgicam* unicè *partem* intelligendam venire.

IIIò. *Chirurgiam*, non omnem, ſed illam duntaxat quæ crudelior eſt, *fuiſſe damnatam*.

IVò. demum, *Medicos* propterea fuiſſe nequaquam à Civitate *abactos*: Inibi quippe *abactûs* cauſa ſi qua foret capitalis, illa prorſus *ſingularis*, nec *omnium Medicorum* foret; ſiquidem agitur *ſingulariter* de Archagatho, qui *Vulnerarius* primùm audiebat, mox à ſævitiâ ſecandi urendíque *carnifex* vocitatus eſt.

Non ergo *Medicos*, nec *Medicum*; imò, nequidem *Chirurgum*, ſed *Carnificem damnarunt*; nec interim *damnatum Romanis pomœriis excedere juſſerunt*. PLINIUS enim apertè refert, illius *Archagathi carnificinam in tædium quidem Artis tranſiſſe*, at *nuſquam* adjicit, *ipſi fuiſſe Civitatem ademptam*.

Et ne quis confingat, *Medicis palpum ut obtrudam*, PLINIO me fucum facere, *Plinium* ipſum adducam, qui ſeſe Medicorum Patronum geſſit acerrimum.

Quid ergo? inquit, (ſeipſum compellans) *damnatam rem utiliſſimam credimus? Minimè Hercule*, reſpondet ſibi continuò, *minimè Hercule, non rem Antiqui damnabant ſed Artem*; Artem ſcilicet illam Ar-

[1]. Lib. hiſt. natur. 29. c. 1.

[1] Ibid.

Archagathi ſæviorem, quæ igne & ferro humanos artus excruciabat atque truncabat. Imò præciſè magis PLINIUS, *ceu peremptoriô in Adverſarios Edictô*, litem noſtram dirimit omnem; hæc quippe aurea, *uncialibus literis Cedro conſignanda*, verba profert, 1 *Et cùm Græcos Italiâ pellerent, diu etiam poſt Catonem*, EXCEPERUNT MEDICOS.

Sic *Tranquillus*, in Octavio Cæſare, ab illis, quos annona gravi conflictati Quirites ex Civitate exegerunt, conceptis verbis, *Plinii ſuffragator*, MEDICOS EXCIPIT. Hæc enim immortalitate digniſſima verba mentibus noſtris, *ceu adamantino ſtylo*, ſignavit, *Magna verò quondam ſterilitate, ac difficili remedio, cùm venalitias & laniſtarum familias, peregrinóſque omnes* 2, EXCEPTIS MEDICIS &c. *urbe expuliſſet* Auguſtus &c. Quid quæſo, aut magis appoſitè, aut magis accommodatè decernere eſt, ut adverſarii noſtri cauſa cadant? Nihil certè preſſius, nihílve ſtringentius ſanciri poteſt. Illis tamen omnibus atque ſingulis, ad cauſæ Medicorum fidem & firmamentum, quæ ſcrupulum omnem, vel contumaciorum animis altiùs inhærentem eximere apta nata ſint, confirmationis ergò & auctarii vice ſum additurus.

Et primùm quidem in hoc vehementer incumbam, *Plinium* eodem loci referre, *damnata illa*, (& jure optimo damnanda) *Archagathi ſævitia, in tædium Artem*, OMNESQUE MEDICOS *tranſiſſe*. Romæ igitur complures erant Medici Archagatho coætanei, atque adeò nequaquam *erant exilio mulctati*. Haud quippe reciprocantur *in tædium tranſire*, & *in exilium ejici*: Haud rurſus eodem ponderandi momento *Archagathus*, ejúſque ὁμότεχνοι, & *Populus* ipſe *Romanus*: Haud ultimùm confundenda veniunt *Activa Paſſivis*; ac proinde *Plinius* ubi docet in *tædium Populi Rom. Artem Archagathi, omnéſque Medicos tranſiſſe*, aliud nihil ſibi vult, quàm *Archagathi, aliorúmque Medicorum artem Populo Rom. tædium peperiſſe, tædium adduxiſſe*: At nequaquam vel *Plinius*, vel Veterum ullus, paſſivè ſcripſit Archagathum ipſum, ejúſve συνεγγὺς, *tædio* (tantùm abeſt ut *exilio* ſcripſerit) *affectos fuiſſe*. Non ergo fuêre *Medici*, ſeu potiùs *Chirurgi*, Romæ licèt *in urendo átque ſecando duriores*, in exilium projecti, ſed Romam Urbem ſuis in *tabernis* incoluerunt. Jam quip-

1 Ibid. Lib. hiſt. natur. 29. c. 1. 2. Cap. 42.

quippe conſtat ex Caſſio Hemina, Romæ *tabernam* in compito Acilio fuiſſe Archagatho publicitus emptam. Alias autem, *præter illam*, Medicorum *tabernas* vel tunc temporis fuiſſe Romæ, en auctoritas triplex omni elevatione major, quam Vobis (*Æquiſſimi rerum æſtimatores*) dari velim pro ſuperpondio; iiſdem quippe Catonis & Archagathi temporibus illis, *Plautus* atque *Terentius*, *Medicorum Romæ degentium* mentionem habent; ſpeciatím autem de *Amphitruone* & *Epidico* ſcripſit *Plautus*, ſuum illos *Naucratem* atque *Periphanem* quæritaſſe in MEDICINIS, id eſt in *Medicorum tabernis*, quas & à *myropoliis* & à *tonſtrinis* ibidem diſtinguit 1. At, quis inanes & Dominis vacuas illas fuiſſe, quas perreptaverant Amphitruo & Epidicus *Medicorum tabernas* ſibi ſtultè fingat? Quin potiùs *Plinio* aſſentiri eſt, qui *Plauto* concors MEDICINÀS illas, ſive τὰ Ἰατρεῖα, *Officinas* vocat, in quibus *ſua cuique venalis prŏmittitur vita.* Remedia quippe inibi à *Medicis venalia*, vitam ſpondent emptori: ut ediverſo; & eodem loci *deleteria* væneunt *pharmaca*, quibus occæcata gens illa Pagana ærumnoſæ, tædioſæque ſuæ vitæ filum abruptura, morti ſeſe tradit, teſte *Plautino* iſtoc altero,

--- *ibo ad Medicum, atque me ibi toxico, morti dabo* 2.

Publium Afrum præterea dum conteſtor, clariſſimis ille ſuis monimentis eandem hanc veritatem teſtatam, conſignatámque relinquit; atque illius inſuper, unum & alterum æneatores, *Pamphilum* nempe, atque *Parmenonem* inducit 3, qui concorditer, oréque uno, quod res eſt, proclamant.

Concludam igitur illa *Plauti*, *Terentii*, *Archagathi* atque *Catonis* ætate, *Medicos fuiſſe ſuis ex Medicinis nequaquam exturbatos*, ſiquidem illorum *officinæ* frequentes Romæ vel tunc temporis fuerint.

Si quis interim huicce meo uni & alteri Comico fidem detrahat, *Plutarcho* ſaltem auſcultet in Marco Catone, ubi *Medicos* definitè diſtinctéque, Catonis ſeculo, *Medicinam Romæ factitantes* deſignat, τοὺς γὰρ Ἰατρεύοντας ἐν Ῥώμῃ expreſſè, pluralitérque producit.

Ad alteram HYPOTHESIN quod attinet, mutuatitia eſt omnis ex inimicitiis quas Cato Cenſorius, auctoritate florens, Græcis cum Medicis exercuit; è quibus, præoccupata mens eadem, duo iſthæc falſa colligit, quæ modò confutabamus *de Medicis Româ exulibus*; ídque *annos ſexcentos*.

1 Amphitr. Act. IV. Sc. I. Et Epid. Act. II. Sc. II. 2 In Mercat. Act. II. Sc. 4. 3. Hecyr. Act. III. Sc. I.

Quàm frivola & jejuna ſit hypotheſis illa, his rerum momentis liquidò conſtabit.

Catonem odiſſe Medicos diffitebor nunquam, is enim odio pluſquam Vatiniano *Græcos omnes* proſequebatur, atque adeò *Medicos ipſos*, qui maximam partem *erant Græci.*

Cur autem Græcos hoſtiliter oderit Cato, triplex eſt ratio; generica quidem una & altera; tertia demum ſingularis eſt.

Primò quidem infenſiſſimo ferebat animo, *Quirites* à Græcis non modò *Barbaros* vocitari; ſed & ſpurciùs quàm alios Italiæ populos, *Opicorum* [1] appellatione fœdari, quaſi præ reliquis Italis forent oris impuri & obſcœni.

Altera *ratio* eſt, Catonem ſolitum fuiſſe πᾶσαν Ἑλληνικὴν μοῦσαν καὶ παιδείαν ὑπὸ φιλοτιμίας προπηλακίζειν, *Græcas omnes Muſas, atque Græcam diſciplinam omnem ambitioſiùs conviciari* [2] *atque laceſſere.* Verebatur enim, ne Literis Græcis juveniles animi à belli ſtudiis avocati ad vanas artes traducerentur. Qua certè opinione mens ejus tam arctè irretiebatur, ut οἷον ἀποθεσπίζων καὶ προμαντεύων, *rerum quaſi præ-*

1 Plinius enim l. 29. c. 1. ſub Catonis perſona de Græcorum in Quirites ſcommate graviter conquerentis, ait, *Nos quoque dictitant barbaros, & ſpurciùs nos quàm alios Opicos, appellatione fœdant.*

2 Ita profectò, uſque adeò deſpicatum *Iſocratem* habuit *Cato*, illius ut Diſcipulos per jocum irriſerit, ſuum quaſi apud Magiſtellum Arte in Oratoria futiliter diſcenda conſeneſcerent, indictâque cauſa commorerentur, ſuos demum eloquentiæ fontes coram Minoë, in Inferis apud Plutonem aperturi.

Eſt & Catonis atrocior hæc in Græcos injuria; eò ſiquidem, inſolentiæ proceſſit, ut SOCRATEM traduxerit, ceu Virum in verba provectum, loculeium, blateronem & linguacem, nec-non præterea ferocem atque ſeditioſum, qui tyrannidis appetitæ cauſa, & mores antiquos labefactaret, everterétque; & ſacratiſſimas leges conculcaret. Reſipuit tamen bonus ille Vir, ætatis quippe flexu prudentior factus, Literas Græcas ſerò, καὶ πόῤῥω παντάπασιν ἡλικίας ἐληλακὼς & *ætate omnino provectus* didicit, atque in *Thucydidem*, ſed præſertim in *Demoſthenem*, totus incubuit: nec-non etiam à reliquis reconditioris doctrinæ Græcis potiora ſua, cùm Placita, tum Apophthegmata, ita expiſcatus eſt, ut illius in ſcriptis Literaturam cultiorem nihil ſapiat, quod Scriptoribus Græcis protinus non referas acceptum. Atque ſic profectò, honore mulctatus eſt CENSOR; quíſque fuerat in Græcos injurioſus, crimen illud ſuum tædifera quaſi vel ſtigmatica pœna luit.

 1 Tan-

præſcius atque præſagus (vatem enim ſe jactabat) filio ſuo vaticinari non erubuerit; *Literis Græcis omnia* CORRUPTUM & PERDITUM *iri*; quod tamen illius vaticinium, rerum exitu fuit inane; nunquam enim Roma ad altius gloriæ culmen perrexit, quàm Græcas dum Literas excoluit.

Tertia denique *ratio* Medicis unicè competit, atque itidem ex Catonis *præſumta opinione* ſumit originem; *Jurarunt inter ſe*, (ſuum de Medicis ſcribebat ad filium) *Barbaros necare omneis* MEDICINA: At proin, cùm Barbarus eſſet, ſibi maximopere cavebat à Medicis, ne pro ſalutari Medicina venenum ipſi propinarent.

In illum porrò, tanta de Medicis, támque criminoſa ſuſpicio ceciderat, propterea quòd ſuam operam Regi Artaxerxi, *tanquam Barbaro*, denegaverat Hippocrates; qua ex hiſtoria ſuſpicioſè atque mendaciter inferebat Cato, κοινὸν ὅρκον εἶναι τῦτον Ἰατρῶν ἁπάντων οὐκ ἄν ποτε Βαρβάροις Ἑλλήνων πολεμίοις ἑαυτοὺς παρασχεῖν, *commune jusjurandum eſſe hoc Medicos inter omneis, nullis unquam Barbaris Græcorum hoſtibus*, (ad Medicinam ſcilicet illis factitandam) *ſeſe præbituros.*

Quamvis autem Cato fuerit odio in Medicos hoſtili, illud tamen ita compreſſit atque privatos intra parietes ita coërcuit, ut publicum in Actum eruperit nunquam: *Filio* quidem *ſuo interdixit de Medicis* ut loquitur *Plinius*; ſive ut cum *Plutarcho* preſſiùs eloquar, τῷ παιδὶ παρεκελεύετο Ἰατρὺς φυλάττεσθαι πάντας, *Natum ſuum juſſit Medicos omnes refugere*, ne ſcilicet ab ipſis veneficio perimeretur: Sed apud Senatum tanta nunquam valuit auctoritate, ut illo ſuaſore & impulſore *Medici fuerint unquam Romá proſcripti.* Is quippe non rexit Italiæ fata, nec ab ejus Cenſura ſors Medicorum pependit. Ipſe enim, neque Regem 1 neque Tyrannum ſe geſſit. Imò, nuſquam legere eſt *de Medicis in Senatu Catonem eſſe conqueſtum*, utì ſuas de Carneade Academico & Diogene Stoico (*quas ſileo, ne meis à Caſtris Medicis deficiam, & in aliena fiam transfuga, ínque illis incendiarius*) querimonias in Senatum jactavit. Utì præterea Serv. Sulpitium Gallum,

1 Tantùm abeſt enim ut *Porcius Cato*, vel *Regis more* Quirites Latiúmque rexerit, vel *tyrannidem* occupaverit, ut publico licèt negocio gerendo jamdiu addictus eſſet, ad ſupremum tamen illud honoris faſtigium, *quod ejus ætate tot alii toties conſcenderunt*, nuſquam graſſari potuerit. Notum

lum, qui Prætor Luſitanos diripuerat, oratione (*octogenarius licèt*) vehementi repetundarum poſtulavit. Sed illum vel Senem, vel Conſiſtentem, vel Juvenem in *Medicos unquam peroraſſe*, nemo eſt hominum qui fidem mihi faciat. Mentita igitur, falſa, plenáque erroris eſt illorum ſcriptio, qui *Cenſorii Catonis auctoritate fuiſſe Medicos in exilium depulſos* ſcriptitant. Imò falſidicos ſe gerunt, qui *Catonem in Medicos fuiſſe unquam publicitus invectum, déque illis extrudendis*

tum quippe eſt Quæſtore illo, Q. Fabium Cunctatorem, anno Urbis conditæ 549. *Principem Senatûs ſecundò lectum eſſe.* Sic profectò P. Scipio Africanus, *Catone* recèns *Exconſule*, U.C. anno 559. *Princeps Senatûs*, non modò *ſecundùm electus eſt*, ſed etiam revoluto quinquennio, anno nimirum V.C. 564, eundem illi *Principatum tertiò detulerunt.* Verùm, præ his uno & altero, *M. Æmilium Lepidum* non *ſecundò* & *tertiò* tantùm *primas in Senatu tenuiſſe*, ſed & *quartò*, *quintò* & *ſextò* id honoris deinceps conſecutum eſſe, annis ſcilicet ab V. C. 579. 584. 589. 594. & 599. memorabunt æternùm. Revera autem temporibus illis, *Porcius Cato* nec vagiebat in cunis, nec in antro latitabat Trophonio, à plurimis namque luſtris impletis *Cenſorem* ſeſe geſſerat; ſed quàm benè, vel hinc conſtat, quòd *Senatûs Principatum* ipſi tribuerint nunquam; nequidem Cenſuram ſuam U.C. anno 569. dum obiret, tunc quippe haud illi, ſed ejus Collegæ Cenſori *Q. Valerio Flacco* Principatum dederunt.

Illis annotatis, nemo Lectorum ita hebes eſt, ut continuò non aſſequatur quò tendat hæc mea, *de Catonis Principatu nullo*, commemoratio. Ex illis quippe colligere eſt, haud fuiſſe ſatis, ut *Româ Medicos exterminandos eſſe Cato ſenſerit*; ſecùs enim ſentiente & reclamante ejus Collega, Viro tanto & SENATUS PRINCIPE, res infecta hæſiſſet. *Non fuerunt* itaque *Medici* refragante Flacco in exilium *ejecti*. Diſcordes enim Cenſores nihil unquam Edicto ſanciebant. *Catonem* igitur & *Flaccum* oportuit eſſe concordes, ut *Cenſorium Edictum de Medicis Civitate exigendis componerent atque promulgarent.* At talem in concordian ſi fuiſſent unquam adducti, quidni Literarum monimentis id proditum eſſet, uti v. g. levius illud exilio, Literis proditum eſt, *à Flacco atque Catone, Senatu excluſos eſſe ſeptem*, inter quos *L. Quintium Flaminium* Virum Conſularem commemorant. Cùm igitur *de Medicis exulantibus Româ*, *altè ſileant Romanorum Annales*, interea tamen, *privatos homines exilio pulſos identidem increpent*, dicant oportet, Medicorum conviciatores, quorſum priſci Scriptores illi, *id exilii Medicis imperati* [ſi modò fictum & umbratile non eſt] *ſuos in commentarios non retulerint*, cùm exilium tantum & adeò famoſum, *Univerſo Medicorum Choro, totique Apollinis Arti irrogatum*, longè gravioris ſit ponderis, quàm ullum aliud, *privatæ cujusvis perſonæ*, quod publicis monimentis conſignavêre.

Digitized b

dis mentionem ullam apud Senatum habuiſſe deblaterant. Illud enim ſi verum foret, prærogativa quadam Annales id ſibi vindicaſſent, plurima ſiquidem momenti longè minoris poſteritati teſtata reliquerunt. Cùm igitur de *Medicis Romá exulantibus*, nec vola nec veſtigium in ullis Veterum monumentis extet, conſequens eſt *exilium illud fictum & commentitium eſſe.*

Hunc porrò mearum probationum numerum explebo, dum *compendio*, ſed *fideliter* referam ex *Cicerone*, *Horátio*, *Seneca*, *Perſio*, *Plinio*, *Juvenale*, *Martiali*, *Suetonio*, *Plutarcho atque Galeno*, veterrimis illis Catonis & Catoni proximis ætatibus, illuſtres Romæ Medicos immortalitati ſua nomina conſecraſſe. Iſtæc certè dum exequar, meam de Medicis Romæ Archagatho & Catoni coævis, non duntaxat firmabo ſententiam, ſed & ultimum illud meum negotium conficiam, *nec à Catone denato, Roma Medicos extorres profugiſſe.*

PARS TERTIA.

Et primùm quidem è libro quarto decimo [1] *Plinii* locum eruere eſt de *Eraſiſtrato*, cujus, ut maximi Medici auctoritatem anno circiter ſexcenteſimo, *id eſt Catonis ævo*, Romæ viguiſſe docet: De hoc tamen *Eraſiſtrati* tempore, nolim cum ullo contentionis ſerram reciprocaſſe.

En & vetuſtiſſimus ille *Herophilus*, Medicinâ clarus, qui Empiricos primùm damnavit, & ſubtilioris Sectæ conditor, morborum cauſas ſcrutari inſtituit, atque arteriarum pulſus qui gubernacula vitæ temperant, in modulos certos, legéſque metricas deſcripſit.

En & Medicos nobiles *Julii Cæſaris* ætate, quæ *Catonianam* proximè excepit: Utì quippe ſeptimi ab V. C. ſeculi initium; *Cenſorii* noſtri fuit occaſus; ita fuit & medium ejuſdem, *Julii* [2] *ſideris* exortus.

Ecce igitur *Julius Cæſar*, qui circa Pharmacuſam Inſulam à prædonibus captus eſt, & manſit apud eos, propè quadraginta dies, CUM UNO MEDICO, qui forte Medicus, *Anti-*

1 Cap. 7. 2. *Catoniana* enim vitæ extrema clauſula in. annum ab V. C. 605. incidit; Annus verò ab ejuſdem Urbis conditu 653. *Julii Cæſaris* inſignitus eſt Natali.

Digitized by Google

tiſſius eſt ille, qui principis ſui tribus & viginti plagis in Senatu confoſſi cadaver perluſtravit 1.

Ecce itidem *Aſclepiades* Magni Pompeii familiaris, cujus fama tanta fuit, ut ad Mithridatis pervenerit aures. Hic quippe Româ, ſuis Legatis & pollicitationibus Aſclepiadem evocare tentat, ſed fruſtra: nam Aſclepiades novam Romæ condiderat Sectam, & menteis artificio uſque eò mirabili trahebat, ut univerſum propè humanum genus circum egerit in ſeſe; non alio modo, quàm ſi cœlo emiſſus adveniſſet.

Aſclepiadis auditor fuit *Themiſon* ille, τῶν κοινοτήτων repertor, qui ab Aſclepiade Rationali inſtitutus, ad Methodicæ Sectæ inventionem ſe contulit; & quæ inter initia ſcripſerat Aſclepiades, illo mox recedente à vita, ad ſua placita mutavit.

Mitto plurima æqualis Julio Cæſari *Tullii* loca, ubi Medicorum honorificè meminit; ſingulatim autem, *Aſclepiadis* illius quem modò extuli, & *quo amico Medicóque uſus eſt*, eloquentiam celebrat. Nominatim inſuper profitetur ſe aſſentiri *Cratero*, illius quaſi in verba juraſſet; unà cum Venuſino Poëta, cui Crateri teſtimonium adeò locuples eſt, ut Pythagoricum illud habeat, *Non eſt cardiacus*, CRATERUM DIXISSE PUTATO,

Hic æger 2.

Multos prætereo Medicos celebres, *Caſſios*, *Calpitanos Aruntios*, *Albutios* & *Rubrios*, ut tranſeam ad Auguſti tempora, quibus alios inter,

---- *velut inter ignes*
Luna minores,

emicuit *Antonius* ille *Muſa*, qui propterea quòd ex gravi morbo Auguſtum exemerat, ingentem primò pecuniæ vim, magnos deinde à Senatu honores; & univerſo demum ordini Medicorum immunitatem vacationémque adeptus eſt. *Statuam præterea Romani, juxta ſignum Æſculapii, ex ære collato illi ſtatuerunt* 3.

Mitto viritim collaudare C. *Celſum*, *Scribonium Largum*, *Arcyona* & *Chariclem*; qui eodem illo Auguſti, nec-non Tiberii atque Caligulæ dominatu floruerunt. Sileo *Vectium Valentem*, *Xenophontem*, & *Alcontem* ſub Claudio Cæſare. Taceo Neronis principatu cùm *Statium Annæum* Senecæ familiarem; tum imprimis ipſius Imperatoris Archiatrum, *Seniorem* ſcilicet *Andromachum*, noſtræ theriaces excogi-

1. *Suet.* in Cæſ. Cap. 82. 2. 2. Sat. 3. 3. *Suet.* in Oct. Cap. 59.

gitatorem. *Theſſalum* denique tranſeo, qui cuncta Majorum placita delevit, & monumento ſuo JATRONICEN ſe inſcripſit; ut ponam in medio *Crinam* illum Maſſilienſem, qui ex Ephemeride Mathematica ægros curando, Theſſalum auctoritate præceſſit. Nec prætermittendus eſt *Charmis*, qui ex eadem Maſſilia Civitatem invaſit, merſit ægros in lacus, frigidáque etiam algoribus hybernis lavari perſuaſit. Denique, ut contraham, *illaudati*, ſed nequaquam *innominati* recedent *Tryphon*, *Meges*, *Ammonius*, *Euelpiſtus*, *Archigenes*, *Ruffus* & *Soranus*, uterque Epheſii; *Crito*, *Hermogenes*, *Andromachus Junior*, *Symmachus & Hermocrates*, quorum alii ſub primis Cæſaribus vixerunt; alii verò ſub Galba, Othone, Vitellio, Veſpaſiano, Tito, Domitiano, Nerva, Trajano & Adriano ſeſe poſteritati commendarunt.

Haud finirem, ſi Antonini Imperii memorabilia proferrem; tunc quippe temporis *Galenus*, trium deinceps Imperatorum Archiatros, tot Romæ mira loquutus eſt, tótque miranda fecit, ut illius æmuli, ceu incantatorem & vatem γοήτα τε καὶ μάντιν illum traduxerint.

Silebo itidem, innumeros illos Romæ *Galeni æmulos*, quos paſſim commemorat. De illis enim, quæ digna habentur memoria in hiſtoriam conferre ſi vellem, dies me citiùs deficeret, quàm illos collaudando finem dicendi facerem.

Hîc igitur modus eſto, ne longiùs excurrat Oratio, aliàs enim foret prolixitate tædioſa. Nolim ergo ætates ullas infra Galenicam illam, quæ in *decimum* [1] *ab V. C. ſeculum* incidit, attingere.

Abundè eſt enim tot iſthæc ſecula replicaſſe, quibus præclari Romæ Viri Medicinam fecerunt, nulla temporis intercapedine media, quæ Viris numeroſis Arte Medica clarentibus caruerit.

Falſiſſimum eſt ergo *Medicos unquam exulaſſe Româ*; & ab omni inſuper alieniſſimum eſt veritate, fictum & chimæricum iſtud exilium, *ſexcenteſimum in annum fuiſſe prolatum.*

PARS

1 Profitetur enim Galenus ſe Romam veniſſe primùm, ætatis anno 34: At annus ille Galenicus, æræ Chriſtianæ 164. erat, atque adeò *initium fuit decimi ab V. C. ſeculi.* Æra ſiquidem Chriſtiana ab Urbis conditæ anno 752, (*uti vulgò ferunt*) computatur. Illis autem ſi addideris annos Chriſti 164, quibus Galenus Romam primùm ſe contulit, conſequens erit, Galenum Romæ primùm vixiſſe anno ab V. C. 916. hoc eſt, *ineunte ſeculo ab. V. C. decimo.*

Digitized by Google

PARS QUARTA.

Ecce itaque noſtros calumniatores confutatos atque peſſundatos: ſed antequam, (*abſit jactantia dicto,*) triumphans recedam, preſſiùs illos ſtringam, dum illorum in Nos iniquitatis myſterium revelabo, atqne ſic Medicos ab illa, qua Nos injuria circunretire nituntur, pleniùs aſſeram.

Proferam igitur ex *Plinio*, verborum aucupia & literarum tendiculas, quibus, *ſpecie veri*, incautos & illudere, & illaqueare ſtudent, *Romanum* ſcilicet *Populum*, *ultra ſexcenteſimum annum ſine Medicis degiſſe*. E quibus verbis malignè lectis & doloſè conglutinatis cum illis aliis, fraudulenter itidem & captioſè expoſitis, *de Medicina damnata*, per ſophiſma *a conjunctione diſtrahendorum*, illud temerè, ſeu potiùs veteratoriè concludunt, *Medicos fuiſſe ſexcentis annis Româ prohibitos*; perperam copulando disjungenda; & malitioſè atque calumnioſè iſthæc interpretando; dum illa in alieniſſimum à vero ſenſum iniquiſſimè detorquent.

De Medicina damnata egimus abundanter, atque Verbi damnare, hoc in caſu, vim omnem & genuinum ſenſum diximus eſſe, *culpare* 1; haudquaquam autem *in exilium agere.* Quibus profectò, auctarii vice, ſum & hoc additurus, Plinium nullatenus ſcripſiſſe, *Medicos Romæ fuiſſe damnatos*; ſed præciſè & apertè hæc publicis literis conſignaſſe verba, *Populus Rom. Medicinam expertam damnavit*, id eſt, *culpavit* crudeliorem illam, quam expertus erat Chirurgiam, quæ aſperiùs & immitiùs ſæviebat in ſauciatos. Sic certè purioris Latinitatis antiquiſſimi cultores, & *Tullius* ipſe, eodem ſenſu dixerunt *damnare moras*, *damnare tempora*, *damnare Naturam*, id eſt, improbare, arguere & reprendere: Nullus enim, *quem ſciam*, eò veſaniæ deductus eſt, ut *moras*, ut *tempora*, ut *rerum* denique *Naturam ipſam*, è mundo in *exilium depelli* ſecum reputaverit. Quid igitur ineruditè & falsò nobis obtrudunt Sycophantæ noſtri, *Medicinam damnatam, Medicos in exilium datos* importare?

Nec iſtud alterum magis moror quod ex *Plinio* eruunt, quò imaginarii illius exilii ſexcentos annos colligant. *Plinius* quippe nequaquam dicit,

1. Pag. hic 46.

dicit, *ſexcentis annis Roma Medicinam exulaſſe*, ſed ſimpliciter *Romanum Populum*, *ultra ſexcenteſimum annum*, ſine *Medicis degiſſe.* Quibus profectò *Plinianis* verbis, argutulus licèt atque veteratorius vitilitigator ex adverſo mihi ſtaret; nunquam tamen mihi probaret idem efficientes eſſe enunciationes illas, *Populum ſine Medicis degere*; *& Medicos à Populo in exilium projici.*

Iſthæc ergo *Plinii* verba cùm ex ſe perſpicua ſint, atque apud eruditos, cordatóſque Viros aliter prorſus quàm apud conviciatores noſtros audiant, me explanatore nequaquam egent: in illis igitur exponendis nullus ero. Verùm, *ſed brevibus duntaxat, ut brevi huicce Medicorum cauſæ finem faciam*, in illius ætatis tam longæ, per quam ſine Medicis Roma degit, genuinas & ſonticas cauſas inquiram.

Primò quidem ex dictis hactenus luculenter patet, me neutiquam aſſentiri Plinio, *ultra ſexcenteſimum annum*, *Medicorum abſentiam proroganti*; modò quippe evicimus, *ineunte ſeculo ſexto ab V. C. Græcos Medicos Romam veniſſe*? ac proin diffitemur, ſtrictè loquentes, nec ſeculum *inchoatum* pro *confecto* atque *completo* ſumentes, *ultra ſexcenteſimum annum*, *ſine Medicis Romanos degiſſe*; deſunt enim *anni ſexaginta quinque ad ſexcentos complendos*, tantùm abeſt ut *ultra ſexcenteſimum annum*, tempus illud protollatur.

Deinde, auctoritatibus ſi lis dirimenda ſit, *uti profectò dirimenda eſt*, *cùm ſit quæſtio facti*; *Plinius* etſi *Hercules* foret, non *ſtaret* contra duos. Ecce igitur illum *cauſa cadentem*, nam præter allatum *Caſſium Heminam*, qui Plinii teſtimonium infringit; en & *Dionyſius Halicarnaſſeus*, qui luculentam nobis fidem facit, vel *ipſo ſeculo ab V. C. ineunte quarto* 1 *complures Romæ Medicos* extitiſſe. *Non erant ergo Medici Roma exules, extorréſque.* Mitto & ſequenti ſeculo, *Catonem* ante natum annis *quinquaginta octo*, 2 *Æſculapium* fuiſſe decem Legatis, Epidauro Romam convectum, ſtatímque in Inſula Tiberina Templum atque Flaminem accepiſſe; id quippe argumenti evincit unicè, Populum Romanum *Medicinam* priſcis temporibus religioſè

1. Anno nimirum CCCI, *λοιμικὴ νόσος εἰς τὴν Ῥώμην κατέσκηψεν* &c. *ὅτι τῶν* ἸΑΤΡΩΝ *ἀρκέσειν ἔτι βοηθεῖν τοῖς κάμνουσι* &c. *peſtilens morbus Romam invaſit &c. nec* Medicis *in tanta ægrotantium multitudine ſufficientibus &c.* Dion. Halic. l. X. Ab omni igitur veritate abhorret, *in exilium illos exiviſſe.*

2. Cato quippe natus eſt, Urbis conditæ anno DXX. Quum autem anno

ligioſè coluiſſe, at invalidum eſt, *Medicos ut ſtabiliat ſuam Artem Romæ factitantes.* Iſtæc igitur miſſa facio, ut coronidis loco breviter aperiam, cur *ſeculis propemodum tribus* 1, non verò *ultra ſexcenteſimum annum*, *Romanus Populus ſine Medicis degerit.*

Et I°. quidem vetuſtiores illas ætates cuivis recolenti obvium eſt, longioris fuiſſe opus temporis uſura, ut popellus ille rudis, recénſque mœnibus concluſus, diſciplinas amplexaretur. Quam ergo Civitate ſua nondum donaverant Medicinam, illam profectò *Civitate ſua non expulerunt.*

Est & altera perinde ponderoſa ratio, is quippe populus nihil fuit primiter quàm decoctorum, latronum, & erronum *militiæ ſingulariter addictum agmen*, quod Romulus ex luco vicino, *quem aſylum fecit*, non tam in *Civitatem* quàm in *Urbem* coëgit. Illis igitur ſeculis non unica *Medicina*, ſed & reliquæ Diſciplinæ Liberales, Populum inter Martiis quidem præliis ferocem, ſed in Minervæ

anno CCCCLXI, immedicabili peſte devaſtaretur Civitas, aditis fatis Sibyllinis, Æſculapium Epidauro, decem Legatis, Principe legationis Q. Ogulnio Gallo, arceſſiverunt, & anno ſequenti CCCCLXII. Romam illum advexerunt. Igitur inter *Catonem natum*, & *Æſculapium Romam tranſvectum* anni LVIII effluxerunt.

1. *Dionyſius* quippe *Halicarnaſſenſis*, locuples nobis modò fuit teſtis pag. 56. plures *Romæ Medicos*, *vel anno V. C.* ineunte 301. Medicinam factitaſſe. Sec recèns illos Romam veniſſe nunquam profeſſus eſt; concludere fas eſt ergo, *Romæ illos, vel ſeculo tertio degiſſe.*

Imò rationi penitus conſonum eſt, *Romam ab omni ævo Medicis nequaquam caruiſſe:* Quamvis enim primitus tales nuſquam audierint, quales nunc Noſtrates audiunt, ſed *Empirici* duntaxat & arte rudes fuerint, nihiloſecius *Medicorum* nomine veniebant.

Iſtoc autem honoris epitheto, illos ſi modò non dedignemur inſignire, qui *Medicinam* licèt non profiteantur, illius tamen miniſteria, *prout ſorte cadit*, varia atque varia ſubeunt, tot profectò primævis ætatibus illis nuncupandi *venient Medici;* quot primitùs erant, qui, vel ſibi, vel amicis laborantibus *Medico ſubſidio veniebant*, qualeſcunque demum fuerint illi vel *Summates* vel *Infimates*, uti patet exemplo cùm Porcii Catonis, quem *Empiricum* mox poſiturus ſum in medio; tum aliorum promiſcuè obviorum, qui *levi Medicinâ*, *levi morbo medebantur*, atque propterea *Medici* à *Medendo* vocitabantur.

2. Tuſc. quæſt. 1.

3. Lib. de Jll. Gr. Cap. 1.

væ caſtris vecordem, incultæ jacuerunt, utì *Cicero* atque *Suetonius* ſuper ea re conqueruntur.

Denique, cui Veſtrûm, *Judices æquiſſimi*, in propatulo non eſt vilem illam & aſperam hominum ſortem, *laboribus duram* & *Bellonâ ferream*; quæque cibo utebatur facili, nec per artem, voluptatémque corrupto; ſed qui niſi eſurientibus placêre non poterat; *ſine Medicis minore periculo degere*, quàm molles & effœminatos, qui umbratilem vitam agunt, & luxu diffluunt; qui *Curios ſimulant & Bacchanalia vivunt*; *ἄσκησις γὰρ ὑγιῆς, ἀκορίη τροφῆς, ἀοκνίη πόνων*, *Sanitatis quippe ſtudium eſt, non repleri cibis, & impigrum eſſe ad laborem.*

Ubi igitur, Populum inter bellatorem illum, diætæ tanta nondum fuit immoderatio, quanta ſubinde crevit; nec tanta fuit morborum luxuries. At creſcente luxu, creverunt & morbi, ſupplicia luxuriæ.

Immunes erant ab iſtis malis, qui nondum ſe deliciis ſolverant; qui ſibi temperabant, ſibi miniſtrabant. Ipſis quippe ſimplex erat, ex ſimplici cauſa valetudo.

At multos morbos, multa fercula fecerunt. Ex quo ſcilicet una gula terrarum, maríſque vaſtatrix varia permiſcuit, & mille condituras excogitavit, non ad tollendam, ſed ad irritandam famem; neceſſe fuit ut ex illis inter ſe diſſidentibus, inconſtans variúſque morbus exoriretur, utì reapſe exortus eſt.

Dum igitur luxus nondum ſurrexerat in tantum, nec tam latè ſeſe ſparſerat, poterant Romanorum *vitiis ſimplicibus* obſtare *remedia ſimplicia*. At ſubinde neceſſum fuit, tantò operoſiora eſſent corporum munimenta, quantò valentiora quibus petebantur.

Quæ igitur *Medicina*, ab initio paucarum fuit Romanis ſcientia herbarum, quibus ſiſteretur ſanguis & vulnera coirent; illa certè eorumdem luxurie, in hanc pervenit tam multiplicem varietatem, quæ ipſos coëgit, artifices illos conquirere longè peritiores quàm antea, quíque non obiter & inter alia, ſed huic uni negotio intenti, corporibus medendis unicè vacarent.

Primitus quippe *ſibi ipſi Medicinam faciebant*, atque amicos inſuper morbis conflictatos curabant, ſicut & poſterioribus ſeculis *Cenſorius Cato Empiricen fecit*; gloriabatur enim eſſe commentarium ſibi,

bi, quo mederetur conjugi [1], filio, ſervis & familiaribus.

Romanus ergo Populus morbis preſſus, *Medicam Artem expetivit, & expetitâ ut potiretur, Medicos* non duntaxat *Indigenas enutrivit*; ſed & *Advenas* Græcos & Ægyptios *admiſit*; & admiſſos, honorificè ſemper *conſervavit*; munificentiſſimis præmiis *donavit*; tergeminis honoribus *ſuſtulit*; & ſupremis denique *laudibus proſecutus eſt*, tantùm abeſt *ut illos unquam ſua ex ſocietate exterminaverit.*

EPILOGUS.

Ecce igitur longè propulſatam à Nobis hoſtilem illam atque furentem *calumniam*, in illorum cerebro natam, qui vel *Samiorum*, vel *Abydenorum mores induerunt*, & ſcelerata ſua calumniandi conſuetudine, Nobis & hunc *aculeum*, *genuinúmque dentem* infixerunt, ſed quem exemimus. Nunc quippe liquet *falſiſſimum eſſe probrum*, quod criminosè in Nos immiſſum eſt, ſed quod deinceps *ad ſapientum aures* non perveniet; *morſum eſſe aſpidis*, ſed cui medelam fecimus; *hyſtricis eſſe ſetam*, ſed quam ex corpore noſtro extraximus. Uno verbo, *Hipponacteum eſſe de nobis praconium*, à Noctis & Erebi filia in Nos excogitatum, jactatúmque, ſed quod Stygiis aquis utì dignum eſt unicè, ita & à Nobis ex hominum mentibus ad Inferos relegatum eſt, ac proin, quod reliquum eſt negotii Nobis ab ampliſſimo Senatu dati ut exequamur, Oratio noſtra hunc in Ornatiſſimum Medicinæ Candidatum tota ſeſe convertet. Nobis ſiqui-

1. Rectè *Plutarchus* Catonis gloriam illam taxat, καὶ γὰρ περὶ τοῦτο φαίνεται γεγονὼς ὁ Κάτων οὐκ ἀνεμίσητος. Suos etenim uſque ad longam ſenectam minimè perduxit, nam *uxorem & filium amiſit*, τὴν γυναῖκα καὶ τὸν υἱὸν ἀπέβαλε. Nec mirum! Quis enim, *uno collyrio morbis omnibus medeatur?* Licèt ergo pollicitis divitem ſeſe extulerit Cato, revera tamen jacuit vacuus effectis. Se *quidem morbis immunem conſervavit*; ſed id Plutarchus ruſticum in illius primigenium corporis robur, potiùs quàm in Artis Medicæ peritiam ullam, appoſitè refundit: Adeò ſiquidem vivax atque ſalax extitit Cato, ut Senex licèt, Veneri tamen indulgere nequaquam deſierit: gremio etenim ſuo meretriculam fovit, quæ compreſſûs ergò, furtim ad ipſum itabat. Væ! Indignum facinus tam acerbo morum Cenſore, ἐχρῆτο γὰρ παιδίσκῃ, κρύφα φοιτώσῃ πρὸς αὐτόν, *utebatur enim puella, quæ furtim ad ipſum accedebat*, furtivæ Veneris ergò.

ſiquidem utì neceſſe, ſic & volupe eſt debitis illum honoribus atque præmiis condecorare. Is quippe &c.

Habita in Illuſtri Præpot. Holl. atque Weſtphr. Ordinum Athenæo, ad Lauream Apollinarem in *Joh. von Flammerding*, *Francof.* conferendam, *Nonis Juliis* 1671.

Paucis autem interjectis annis cùm *Romanus* ſolenniter etiam Inaugurandus veniret, *Jura* vulgavit *Pathologica*, quibus δ'χαιρετικὸν præfixit fideliter hîc *recuſum*. Sed alias Epiſtolas, hactenus inviſas, Gratiis Α'ρχιάτρων etſi diffluant, *Vulcano* tradam, ne in vulgus emiſſæ φιλαυτίαν *redoleant*. Unus interim *Jacobus Sponius* mihi ſit *inſtar mille*, Miſcellaneor. Antiquitatis Eruditæ Sect. IV. p. 145.

VIRO

VIRO INCOMPARABILI,

D. CAROLO DRELINCURTIO,

Philoſophiæ, ac Medicinæ Doctori Celeberrimo,

Galliarum Regis

Conſiliario, ac Medico Ordinario, Practico olim apud Pariſienſes feliciſſimo, nec-non Celſiſſimo gl. m. Principi de Turenna

A Conſiliis Medicis, atque Medicorum Caſtrenſium in Belgio Comiti,

Nunc verò,

In Academia Lugd. Batava Medicinæ Practicæ, & Anatomes Profeſſori Ordinario,

Patrono, & Præceptori meo,

Omni quo decet honore Venerando.

M*edicis ſtudiis in hac celebri Academia colophonem impoſiturus, atque pro gradu diſputaturus, ut more Majorum Apollinei honores in me conferantur, diu dubius hæſi, qua occaſione & argumento propenſam animi mei erga tua in me beneficia inclinationem teſtarer. Tandem mearum partium exiſtimavi, has theſes, tenui vena exaratas,* Clariſſimo tuo Nomini inſcribere. *Sed cùm propter virtutes & inſignem artium ſcientiam Nomen tuum perpetuum ſit & perennet, lubens agnoſco me toto cœlo aberrare, quod nec magis ſufficiens, nec clarius argumentum diſpexerim. Magna eſt, non ſine rubore fateor, temeritas mea, ſed intra tuam opinor humanitatem & clementiam. Perſarum Reges aquam è profluente, & hortenſe pomum pro-*

pitii

pitii excipiunt. Idem mihi de te ſpondeo, minima quæque animi grati ſigna te non aſpernaturum, præſertim ab illo procedentia, qui tuas virtutes, tuam benevolentiam, & tuum erga me ſtudium, conſtantiſſima fide, ad ultimum, & ſi poſſet ultra, vitæ diem culturus ſit.

Quid ergo ſupereſt, quàm ut ego diſputationis aleam ſubiturus, patrocinium tuum implorem, quod mihi Romæ, quondam rerum Dominæ, *nutrito, ſed Lugduni apud Rhenum tuo ductu atque auſpiciis artem Phœbæam edocto, non denegabis; qui Populares meos Romanos, & Græcos in Quiritum civitate praxin exercentes diſertiſſima Oratione protexiſti, & à gravi calumnia,* quòd ſexcentis annis Roma exulaſſent, *non ita pridem vindicaſti. Hoc non denegabis mihi, profitenti ſe totum tuum eſſe: hoc non denegabis illi, qui publicè teſtatur, omnia illa non aliundè quàm è locuplete tuo penu eſſe deprompta, quæ deinde vel praxi, vel ſtudiis moliturus ſim. Vive diu felix, Vir eruditione & animi dotibus incomparabilis, & quos in hoc Athenæo, toto terrarum orbe celeberrimo, rem Medicam benè proſperéque adminiſtrando annos inſumis, feliciter imple.*

Dabam Lugd. Batav. octavo Julii. Anno Renatæ Salutis MDCLXXVII.

Amplitudinis tuæ

Devotiſſimus Cultor,

JOSEPHUS CONSTANTIUS, ROMANUS.

6633

Digitized by Google